24 ՆՈՅԵՄԲԵՐ 1994 ՀԻՆԳՇԱԲԹԻ # 226 (729)

Ազգ

Azg
armenian daily

Ռազմագերիների փոխանակումը ձգձգվում է

ԼՂՀ ռազմագերիների, պատանդների եւ ա.. այլ կորածների հարցերով հանձնաժողովն իր գոր ծունեության ընթացքում (սկսած 1993 թ. մարտից) փոխանակել է 248 հայ գերիների եւ պա տանդների, որոնցից 73-ը կանայք, երեխաներ եւ ծերեր են: Այս մասին տեղեկացնում է հանձ նաժողովի փոխնախագահ, մայոր Ալբերտ Ոսկանյանը: Այդ ընթացքում Ադրբեջանին միակողմանիորեն հանձնվել են 147 գերիներ, որոնցից 5-ը՝ Մարտի Ռաֆաելիի, 2-ը՝ Պիեր Անդերմանի միջոցով, 5-ը՝ ԼՂՀ եւ Ադրբեջանի ներկայացուցիչների հանդիպման ընթացքում, 82-ը՝ միջազ գային կազմակերպությունների միջոցով, 53-ը հանձնվել են Ադրբեջանի համապատասխան հանձնաժողովին: Եւս 20 ադրբեջանցի գերիներ հանձնվել են Երեւանում Ռուսաստանի դես պանատանը Բաքվում պահվող 5 ռուս ժամկետայինների հետ փոխանակելու համար: Ադրբեջա նական բանակում ծառայող իրանական մի սպա հանձնվել է Երեւանում Իրանի դեսպանա տանը: Իմամ Շամիլի անվան Դաղստանի ժողովրդի նախագահ Հաջի Մախաչեվին հանձնվել են 3 հոգի (2 լեզգի, մի ավարացի): Ըստ պրն Ոսկանյանի, չնայած պաշտոնական Բաքվի բո լոր հավաստիացումներին, ադրբեջանական կողմը շարունակում է ձգձգել գերիների փոխա նակման գործընթացը «բոլորը բոլորի դիմաց» սկզբունքով: Ավելին՝ Ադրբեջանի ՆԳՆ հատուկ ջոկատներն առ այսօր ուղարկվում են ԱՊՀ տարբեր երկրներ՝ հայ փախստականներին առեւանգե լու եւ Ղարաբաղում պահվող ադրբեջանցիների հետ փոխելու նպատակով: Վ. Ա.

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ

ԼՂՀ ԳԽ նստաշրջանը վերսկսեց աշխատանքը

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ

ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ: Այսօր ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նիստերի դահլիճում աշխատանքը վերսկսեց ԼՂՀ առաջին գումարման Գերագույն խորհրդի առաջին նստաշրջանը, որը հակիրճ խոսքով բացեց նախագահի պաշտոնակատար Կարեն Բաբուրյանը: Պատգամավորները մեկ րոպե լռությամբ հարգեցին զոհված գործընկերների հիշատակը: Օրակարգի հաստատումից հետո նստաշրջանը ձեռնամուխ եղավ հարցերի քննարկմանը: Կենտրոնական ընտրական հանձնաժողովի նախագահ է հաստատվել նախկինում ԼՂԻՄ մարզգործկոմի նախագահ Սուրեն Օհանջանյանը: Գերագույն խորհրդի մանդատային, մարդու իրավունքների, ազգությունների եւ էթիկայի հարցերի մշտական հանձնաժողովի նախագահ Հրանտ Խաչատրյանի զեկուցմամբ ճանաչվել են նոր ընտրված պատգամավորների լիազորությունները: Նստաշրջանը որոշում է ընդունել նաեւ վաղաժամկետ դադարեցնել անհարգելի պատճառներով իրենց ընտրատարածքներից արդեն երկար ժամանակ բացակայող պատգամավորներ Արարատ Սարգսյանի (Թամալքերի ընտրատարածք), Յակոբ Կիզրյանի, Արկադի Չիլաբյանի, Սամսոն Ոսկանյանի (Շահումյանի շրջանի ընտրատարածքներ) լիազորությունները: Օրակարգի՝ Լեռնային Ղարաբաղում ռազմական դրության ժամկետը երկարաձգելու մասին հարցի առթիվ իրենց առաջարկներով հանդես եկան նախագահի պաշտոնակատար Կարեն Բաբուրյանը եւ ՊՊԿ-ի նախագահ Ռոբերտ Քոչարյանը: Նստաշրջանը որոշում ընդունեց երկարաձգել ռազմական դրությունը եւս 6 ամսով: Լեռնային Ղարաբաղի պաշտպանության բանակը ներկայացնող մի խումբ պատգամավորներ հանդես են եկել նախաձեռնությամբ՝ առաջարկելով որոշ փոփոխություններ եւ լրացումներ մտցնել զինապարտության մասին ԼՂՀ օրենքում:

Այս կապակցությամբ առաջարկությունն էր ներկայացրել ԼՂՀ պաշտպանության բանակի հրամանատարի փոխանորդ, գնդապետ Սերժ Սարգսյանը, որից հետո նստաշրջանը փոփոխություններ մտցրեց զինապարտության մասին օրենքում: 65 կետերից բաղկացած զինապարտության մասին օրենքում ավելացվեց 66-րդ կետը, ըստ որի պատերազմական գործողությունների վերսկսման դեպքում զորակոչի են ենթարկվում բնակչության լրացուցիչ տարիքային խմբեր: Նոյեմբերի 24-ին ԼՂՀ Գերագույն խորհրդի նստաշրջանը կքննարկի արհմիությունների, մամուլի եւ հողի մասին ԼՂՀ օրենքները: Որոշում է ընդունվել նաեւ դեկտեմբերի 18-ին հրավիրել նոր նստաշրջան, որի ժամանակ կքննարկվեն Լեռնային Ղարաբաղում պետական կառուցվածքների փոփոխության անհրաժեշտության մասին մի շարք հարցեր:

Ռազմական ակտիվացում հայ-ադրբեջանական սահմանագոտում

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱԱՏ: Վերջին օրերին ադրբեջանական կողմը դարձյալ ակտիվացրել է ռազմական գործողությունները Հայաստանի սահմանների երկայնքով: Հայաստանի ՀՀ պաշտպանության նախարարության զանգվածային լրատվության միջոցների հետ կապի ծառայության հաղորդմամբ, նոյեմբերի 22-ի առավոտյան ականանետներով եւ խոշոր տրամաչափի գնդացիրներով գնդակոծվել են Կրասնոսելսկի շրջանի Ծովաքար գյուղի պաշտպանական դիրքերը: Ավելի ուշ՝ հրաձգային տարբեր զենքերով կրակ է բացվել Տավուշի շրջանի Պառավաքար գյուղի ուղղությամբ: Հայկական կողմից կան տուժածներ: Ժամը 23 անց 40-ից մինչեւ նոյեմբերի 23-ի առավոտը տանկերից եւ զրահամեքենաներից կրակ է բացվել Նոյեմբերյանի շրջանի Դովեղ եւ Բերդավան գյուղերի պաշտպանական դիրքերի վրա:

Բոլոր նշված դեպքերում Հայաստանի սահմանապահները պատասխան գործողությունների չեն դիմել:

ՓԱՐԻԶ

Հայաստանը կարող է դառնալ կայունության եւ բարգավաճման ուժը Կովկասում

12 երկրներ, 6 միջազգային կազմակերպություններ եւ Եւրամիությունը դրվատում են Հայաստանի ջանքերը եւ պատրաստ են օգնել նրան

ՏԱՄԱՐԱ ԳԱՍՊԱՐՅԱՆ

ՓԱՐԻԶ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ: «Հայաստանում շատերը թշվառության մեջ են ապրում, բարեփոխումների ճանապարհին վտանգ է առաջացել: Սակայն գիտենք, որ միջազգային կազմակերպությունները պատրաստ են մեզ օգնել, հույս ունենք, որ ՄԻՋԲ-ն կշարունակի աշխատել նվիրատու երկրների հետ մեզ վարկեր տրամադրելու հարցում, որոնց հիմնական մասը բաժին կընկնի 1995 թ-ին», երեկ երեկոյան Համաշխարհային բանկում լրագրողներին հայտարարեց վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը:

Դրան նախորդել էին խորհրդակցական խմբի մի քանի հանդիպումները, որ ղեկավարում էր Համաշխարհային բանկի Եվրոպայի եւ Կենտրոնական Ասիայի շրջանի տնօրեն Ռաջիլ Կավալսկին: Հայաստանի պատվիրակությունը երկօրյա կարված հանդիպումներ 12 երկրների, եւրամիության համանաժողովի եւ միջազգային 6 կազմակերպությունների ներկայացուցիչների հետ: Երեկ առավոտյան նիստում վարչապետ Հրանտ Բագրատյանը համառոտակի ներկայացրեց Հայաստանի քաղաքական եւ տնտեսական դաշտերը, շեշտելով, թե երկրում խաղաղության եւ կայունության վերականգնումը ուղեկցվեց Հայաստանում տնտեսական բեկումով, անկումը կանգնեցվեց, արժեզրկումը նվազեցվեց, փոխանակման կուրսը կայունացավ, եւ արդեն իսկ նկատվում են տնտեսական առաջընթացի առաջին նշանները, թեեւ շատերը դեռեւս ապրում են ծանր պայմաններում եւ հազիվ ապահովում իրենց գոյությունը: Խորհրդակցական այս հանդիպումների բոլոր մասնակիցները թե առանձին-առանձին, թե միասին համերաշխորեն աջակցություն հայտնեցին Հայաստանի կառավարության տնտեսական բարեփոխումների ծրագրին: Հայաստանը կարող է դառնալ կովկասյան շրջանի կայունության եւ բարգավաճման ուժը, հայտարարեց ԱՄՆ ներկայացուցիչը: Համաշխարհային բանկին եւ ՄԻՋԲ-ին դիմելով՝ ջանք չխնայել Հայաստանի կառավարությանն օգնելու տնտեսական կայունության եւ բարեփոխումների նրա ծրագրերում: Նվիրատու երկրների ներկայացուցիչները պատրաստակամություն հայտնեցին վարկեր տրամադրել թե այժմ, թե, ինչպես մինչ այդ արված էր, թե նոր գումարների տեսքով, որ այս տարվա եւ 1995-ի համար կարող է հասնել մի քանի հարյուր մլն դոլարի:

Տես # էջ 2

ՀԱՄԱՌՈՏ

Ավստրիան՝ Եւրամիության անդամ

ՎԻԵՆՆԱ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱԱՏ: Ավստրիայի նախագահը ստորագրեց իր երկրի Եւրամիության անդամ դառնալու մասին պայմանագիրը: Դրան նախորդած հանրաքվեի ժամանակ Ավստրիայի բնակչության ճնշող մեծամասնությունը կողմ էր քվեարկել Եւրամիության անդամ դառնալու առաջարկին: Դանից հետո երկրի խորհրդարանի երկու պալատները հաստատել էին հանրաքվեի արդյունքները: Ըստ ստորագրված պայմանագրի, Ավստրիան Եւրամիության անդամ կդառնա եկող տարվա հունվարի 1-ից: Նույն օրը միությանը կանդամակցեն Շվեդիան եւ Ֆինլանդիան:

Կովկասում բենզինի սով է

«Սեւ երեքշաբթին» իր արժեզրկման հետեւանքներով հասել է Ռուսաստանի Դաշնության բոլոր տարածաշրջաններ, այդ թվում եւ Հյուսիսային Կովկաս: Դրա հետեւանքներն այստեղ զգացվեցին նախեւառաջ վառելանյութի խիստ սղությամբ: Այսպես, Ստավրոպոլի երկրամասի վառելանյութի պահանջը կազմում է օրական 350 տոննա, սակայն ստացվում է 100 տոննայից ոչ ավելի: Բենզինը փաստորեն բացակայում է Կաբարդա-Բալկարիայի պետական լցակայաններում: Որոշ մասնավոր լցակայաններում բենզին կա, որի գինը շատ բարձր է: Հոկտեմբերի վերջից փակվել են նաեւ Վլադիկավկազի բոլոր ավտոլցակայանները: Այստեղ Ա-93 բենզինի մեկ լիտրը «ձեռքի վրա» վաճառվում է 1200-1400 ռուբլով: Ինչպես զրույցի ժամանակ ասաց «Ստավրոպոլնեֆտեպրոդուկտ» բաժնետիրական ընկերության տնօրեն Տախտա Կոմեոնը, հույսը միայն նոր պայմանագրերի եւ այն բանի վրա է, որ կառավարությունը վերջապես կարգուկանոն կհաստատի աշխարհում խոշորագույն նավթի պաշարների վրա հենված ծյուղում:

Արմենպրես

ԱՇԽԱՐՀ

Սիլվիո Բեռլուսկոնին հետախուզության տակ

ՀՌՈՄ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, WSJ: Մինչ Նեապոլում տեղի է ունենում կազմակերպված հանցագործության

դեմ պայքարի համաշխարհային ցարդ ամենամեծ խորհրդաժողովը (որին, ի դեպ, մասնակցում է նաեւ ՀՀ ներքին գործոց նախարար Վանո Սիրադեղյանը), որի ընթացքում տպավորիչ ճառով հանդես էր եկել Իտալիայի վարչապետ Սիլվիո Բեռլուսկոնին, Միլանի դատախազությունից նրան ծանուցագիր ներկայացվեց այն մասին, որ այսուհետեւ պաշտոնապես գտնվելու է հետաքննության տակ կոռուպցիոն գործունեության համար:

Միլիարդատեր վարչապետը, որն անցյալ մարտին իշխանության գլուխ էր անցել հակակոռուպցիոն պայքարի կարգախոսի տակ, ազգային հեռուստատեսությամբ ելույթ ունենալով հայտարարեց, թե ինքը որեւէ հանցանք չի գործել եւ չի պատրաստվում հրաժարական ներկայացնել: «Ինձ իշխանությունից կարող են հեռացնել միայն անվստահության քվեի միջոցով», ասաց նա:

Բիհաչը սերբերի ողողմածության ներքո

ՍԱՐԱԵՎՈ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, VOA, ՄՆԱՑՐՈՒՄ: Այն առավել զեստացում կատարելով դեպի Բիհաչ հանգիստը, սերբական զորքն սկսեց ռազմական գործողությունները ծավալել 180 հազար բնակչություն ունեցող քաղաքի փողոցներում:

Գիշերվանից արդեն, մարդասիրական վերջին պաշարներից էլ զրկված մահմեդական ազգաբնակչությունը խուճապահար սկսել էր փախչել դեպի առավել ապահով վայրեր, մինչ Ռոստակայինի «անվտանգության գոտում» գտնվող ՄԱԿ-ի խաղաղապահ զորքերի բանգլադեշյան զորամասը տագնապ հնչեցրեց իրեն դուրս բերելու խնդրանքով կղզի ...կի տակից:

Մյուս կողմից, Ռուսաստանի ԱԳ նախարար Անդրեյ Կոզիրեւը նախորդ օրը հայտարարել էր, թե Բոսնիայում ռազմական գործողությունների տարածման դեպքում Ռուսաստանն ստիպված կլինի ետ կանչել իր խաղաղապահ ուժերը, քանի որ, «մենք չենք կարող թույլ տալ, որ մեր մարդիկ ենթարկվեն դժոխքի»: Նախարարը զգուշավորությամբ նշեց, որ իր երկիրը հասել է այն բանին, որ Խորվաթիայում սերբական օդակայանը ՆԱՏՕ-ի ռազմական օդուժի ռմբակոծման փաստի առթիվ ՄԱԿ-ի Անվտանգության խորհուրդը հատուկ նիստ հրավիրի:

ԵՐԵՎԱՆ

Միջին Ասիան հեռանում է Ադրբեջանի օրինակին եւ երես թեքում Ռուսաստանից

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ: «Կասպից ծովի նավթի արդյունահանման խնդրում Ղազախստանի, Թուրքմենստանի եւ Ադրբեջանի դիրքորոշումները գործնականում միասնական են», ընդգծել է նոյեմբերի 22-ին հայտարարել է Ղազախստանի արտաքին գործոց փոխնախարար Գիզզատովը: Նա «ոչ բարեկամական եւ անօրինական է» բնութագրել այդ խնդրի նկատմամբ անվանել այդ խնդրի նկատմամբ Ռուսաստանի վարքագիծը եւ դա գնահատել որպես «գերտերության կոմպլեքս», որը փորձում է նախկին ԽՍՀՄ-ի ողջ տարածքում վերահսկել նավթի արդյունահանումը:

«Մենք զգում ենք միջազգային համագործակցության բարոյական եւ քաղաքական աջակցության կարիքը», ավելացրեց Գիզզատովը, նշելով, հայտարարել է Գիզզատովը, նշելով, որ Ռուսաստանը չի կարող տարածաշրջանում հատուկ դերի հավակնել իր հարեւանների շահերի հաշվին:

Միաժամանակ, անցյալ շաբաթ Ադրբեջանի, Իրանի, Պակիստանի եւ Թուրքիայի ղեկավարները Թուրքմենստանի նախագահ Սափարմուրադ Նիյազովի հրավերով գազատարի բացման արարողությանը մասնակցելու համար հավաքվել էին Աշգաբադում, որը Պակիստանի վրայով Եվրոպա կհասցնի թուրքմենական գազը՝ շրջանցելով Ռուսաստանը:

«Ես հույս ունեմ, որ դա կլինի այսպիսի բազմաթիվ ծրագրերից առաջինը», հայտարարել է Պակիստանի վարչապետ Բենազիր Բհուտտոն: Երբ այդ հույսերն արդարանան, ապա Կենտրոնական Ասիան, ինչպես Ռուսաստանի վերահսկողությունից վերջ կտրվի, որպես զրել է «Լոս Անջելես թայմսը»:

digitised by A.R.A.R.@

տեղական

ՊԵՏԴՈՒՄԱ

Ցեղասպանության հարցը հանձնված է կոմիտեների քննարկմանը

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ։ Ինչպես հայտնի է, 1994 թ. հոկտեմբերին Հայաստանի Կոնգրեսը Ռուսաստանի Պետական դումայի քննարկմանն է ներկայացրել հայերի ցեղասպանության մասին որոշման նախագիծ։ Հայաստանի զանգվածային լրատվության միջոցներում նույնիսկ արվեցին պայծառ կանխատեսումներ համապատասխան օրենքի շուտափույթ ընդունման հնարավորության մասին։

«Սնարի» թղթակիցը մեկնաբանությունների համար դիմեց Անդրկովկասի խնդիրների գծով ՌԴ Պետդումայի փորձագետ, Հայաստանի քաղաքագետների ընկերակցության նախագահ Հմայակ Հովհաննիսյանին։ Պատասխանելով Պետդումայի կողմից 1915 թ. Թուրքիայում հայերի ցեղասպանության քննարկման մասին որոշման նախագծի ընդունման հեռանկարների մասին հարցին, նա նշեց, որ այդ նախագիծը Պետդումայի նախագահ Իվան Ռիբկինի հավանությամբ հանձնվել է ԱՊՀ գործերի և միջազգային գործերի կոմիտեների քննարկմանը։ Նկատի է առնվում, որ նշված կոմիտեները պետք է արդեն պատրաստի առաջարկություններ մտցնեն Դումայի խորհուրդ, որից հետո խորհուրդը որոշում կընդունի Պետդումայի նիստերում այդ առաջարկությունը պատգամավորների քվեարկությանը դնելու մասին։

«ԱՊՀ գործերի կոմիտեի հանձնարարությամբ, ասաց Հմայակ Հովհաննիսյանը, ես ծանոթացել եմ ներկայացված փաստաթղթերին, հայերի ցեղասպանության մասին տեղեկանքին, 1987 թ. Եվրախորհրդարանի բանաձևի տեքստին և Հայաստանի Կոնգրեսի անունից Ռուսաստանի Պետդումային ներկայացված որոշման նախագծին։ Ըստ որում, ինձ ասացին, որ այս հարցով հանձնարարականների մշակման համար պետք է հիմք ընդունել առաջարկված որոշման նախագիծը։ Տվյալ նախագիծը ներկա վիճակով չի կարող ներկայացվել Պետդումայի քննարկմանը, թեկուզև այն պատճառով, որ այն ներկայացված է երկրում գործող և այդ խնդրի լուծմանը շահագրգիռ մեկ քաղաքական կուսակցության անունից։

Որպեսզի մեկընդմիշտ խուսափենք այս հարցում որևէ երկիմաստությունից, ինձ խնդրել են Հայաստանի զանգվածային լրատվության միջոցներով հանրապետությունում գործող բոլոր կուսակցություններին հասցնել, որ անարդյունք է այս և այլ հարցերով Ռուսաստանի Դաշնության բարձրագույն օրենսդրական մարմնի վրա ազդելու յուրաքանչյուր փորձ։ ՌԴ Պետդումայի որոշումների նախագծի կազմումը միայն Պետդումայի կոմիտեների բացառիկ առանձնաշնորհն է։ Շահագրգիռ անձինք և կազմակերպությունները Դումայի համապատասխան կոմիտեների փորձագետների քննարկմանը կարող են ներկայացնել միայն փաստագրական բնույթի փաստաթղթեր, պատմական վկայություններ, չփորձելով վերջնական քաղաքական լուծման ձևավորման վրա ինչ-որ ազդեցություն ունենալ, քանի որ դա ՌԴ պետդումայի բացառիկ իրավասությունն է։

Հենց այդ պատճառով, կիսելով հայկական քաղաքական կուսակցությունների, կազմակերպությունների, հանրապետության քաղաքացիների հայրենասիրական բարձր զգացումները, ես կոչ եմ անում Ռուսաստանի Պետդումայի և նրա բացառիկ իրավասությունների նկատմամբ ցուցաբերել համբերատարություն և նրբանկատություն, քանի որ պետք է որոշվի քաղաքական հզոր երկրի վերաբերմունքը մարդկության պատմության ամենաողբերգական էջերից մեկի՝ Արևմտյան Հայաստանի տարածքում հայերի ցեղասպանության նկատմամբ»։

ՄԻՋՊԵՏԱԿԱՆ

Հայ-հունական կապերը կամրապնդվեն դեկտեմբերին ստորագրվելիք համաձայնագրով

«Հունական խաղաղարար ուժերի մասնակցությունը հավանաբար կընդունվի Աթենքում դեկտեմբերին կայանալիք Հայաստանի և Հունաստանի արտգործնախարարների հանդիպման ժամանակ, բայց Հունաստանն արդեն իսկ պատրաստ է մասնակցել հակամարտության կարգավորմանը խաղաղարար ուժերի կազմում», այսօրինակ հայտարարությամբ հանդես եկավ Հունաստանի փոխարտգործնախարար Գրիգորիս Նիոտիսը, որի գլխավորած 84 հոգիանոց պաշտոնական պատվիրակությունը երեկ Երևանից մեկնեց Աթենք։

Երկօրյա այցի ընթացքում Հունաստանի պատվիրակության ղեկավարը հանդիպումներ ունեցավ արտգործնախարար Վահան Փափազյանի, Գերագույն խորհրդի նախագահի առաջին տեղակալ Արա Սահակյանի, հունահայ համայնքի ներկայացուցիչների, իսկ մեկնումից առաջ նաև կաթողիկոսական տեղապահ Թորգոմ արքեպիսկոպոս Մանուկյանի հետ։

Իր առաջին հանդիպման ընթացքում հույն փոխարտգործնախարարը կարևորեց Վահան Փափազյանի Աթենք կատարելիք պաշտոնական այցը, նշելով, թե դա մի նոր մակարդակի կբարձրացնի երկկողմ հարաբերությունները։ Իր հերթին Հայաստանի արտգործնախարարը կարևորեց միջպետական հարաբերությունների համար իրավական հիմքերի ստեղծումը, ինչը հաջորդականության հետ կապված դժվարությունների հաղթահարմանը զուգընթաց կխթանի երկկողմ համագործակցությանը։

Ու թեև նախօրեին կազմակերպված մամուլի ասուլիսում պրն. Նիոտիսը հայտարարել է, թե ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման գործում Հունաստանի խաղաղարար ուժերի մասնակցության հարցը երևանյան հանդիպումներում չի քննարկվել, սակայն ինչպես նշել է փոխարտգործնախարար Էդուարդ Ջուլյանը, Հայաստանը կողջունի Հունաստանի մասնակցությունը ադրբեջանա-ղարաբաղյան հակամարտության գոտու խաղաղարար գործողություններին։ Էդուարդ Ջուլյանը միաժամանակ հիշեցրել է, թե Հայաստանն ու Ղարաբաղը մերժում են խաղաղարար ուժերի կազմում Թուրքիայի մասնակցության հնարավորությունը։ Գրիգորիս Նիոտիսը գոհունակությամբ հայտնեց արդեն կես տարուց ավելի շարունակվող հրադադարի առիթով։ Իսկ մինչ այդ նախատեսվում է երկու երկրների միջև տնտեսական համագործակցության, ներդրումների, լուսավորության, խորհրդարանային համագործակցության վերաբերյալ համաձայնագրեր ստորագրել։

Այդ նպատակով էլ Երևան ժամանած հույն պաշտոնյաներն ու գործարարները բազմաթիվ հանդիպումներ ունեցան հայ տնտեսագետների ու ֆինանսական համակարգի ղեկավար աշխատողների հետ։ Հույներին մասնավորապես հետաքրքրում էր Երևանի քաղաքային իշխանությունների կառուցվածքը, այն փոփոխությունները, որ նրանք կրել են հանրապետության անկախացումից հետո։ Որոշվել է փորձի փոխանակման նպատակով պատվիրակությունների փոխադարձ այցեր կազմակերպել։

Իսկ ԳԽ նախագահի առաջին տեղակալի հետ հանդիպման ընթացքում ընդգծվել է միջպետական համագործակցության դաշտում խորհրդարանական կապերի ընդլայնման կարևորությունը և միջազգային կազմակերպությունների շրջանակներում համագործակցության զարգացումը։ Հույն դիվանագետն իր գոհունակությունն է հայտնել, որ վերջերս Հունաստանում կայացած ուղղափառ երկրների խորհրդարանների անդամների համաժողովին մասնակցել է նաև Հայաստանը։

Հունաստանի փոխարտգործնախարարն ասուլիսում հայտնել է նաև, որ իր երկիրը Հայաստան է ուղարկել մեկ ինքնաթիռ բժշկական սարքավորումներ, դեղորայք և սննդամթերք, որը հանձնվել է ՀՀ կառավարությանը։ Ա. Հ.

ՏԱՍՏԱՍ

Վազգեն Սարգսյանը խոստանում է լուծել ավանդների հարցը

ԵՐԵՎԱՆ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Այսօր «Արմենիա» բանկի ավանդատուների պատվիրակությանը ընդունել է ՀՀ պետնախարար Վազգեն Սարգսյանը։ Համաձայն ավանդատուների ներկայացուցիչների հաղորդման, պետնախարարը խոստացել է մոտ ժամանակներս լուծել նրանց ավանդների վերադարձման հարցերը։ Նա մասնավորապես նշել է, որ ներկայումս կատարվում են աշխատանքներ բանկի և նրա ղեկավարության նյութական միջոցների հայտնաբերման ուղղությամբ, որոնց հաշվին պետք է փոխհատուցվեն ավանդատուների ներդրած գումարները։ Այնուամենայնիվ «Արմենիա» բանկի ավանդատուները որոշեցին երկար չսպասել ու նոյեմբերի 25-ին հավաքվել Նախագահի նստավայրի առջև՝ ՀՀ նախագահի աշխատակազմի վերահսկողական ծառայության պետ Կ. Ռուբինյանից որոշ հարցերի պատասխանները ստանալու համար։

Մետրոյի աշխատանքը ընդհատվեց

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Այսօր առավոտյան կարճատև աշխատանքից հետո դադարեցվեց Երևանի մետրոպոլիտենի աշխատանքը։ Համաձայն մետրոպոլիտենի գլխավոր վարչության պետ Հ. Բեգլարյանի հաղորդման, աշխատանքի դադարեցման պատճառը էլեկտրաէներգիայի անբավարար մատակարարումն է։ Ներկայումս բանակցություններ են վարվում «Հայէներգո» միավորման հետ՝ մետրոպոլիտենի ներկա մատակարարման հնարավորությունն ավելացնելու ուղղությամբ։ Հ. Բեգլարյանը հույս հայտնեց, որ օրվա ընթացքում կվերականգնվի մետրոպոլիտենի աշխատանքը։

Էներգիայի խնայողություն՝ 15-20 տոկոս

ԵՐԵՎԱՆ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՏ։ Ամերիկայի միջազգային զարգացման գործակալությունը Հայաստանի մի շարք արդյունաբերական հաստատություններում իրականացնում է էներգիայի խնայողության ծրագիր։ ԱՄԶԳ-ի առաքած չափիչ սարքավորումները տեղադրված են Կաբելի, «Լույս» գործարաններում, «Նաիրի» ֆաբրիկայում, Հրազդանի և Երևանի ՋԷԿ-երում։ Տեղերում ծրագրի իրագործմանը օգնություն են ցուցաբերում ԱՄԶԳ երևանյան գրասենյակի աշխատակիցները։ Արտադրամասերում տեղադրված սարքավորումների օգնությամբ արտադրվող և բաշխվող էներգիայի կորուստ տեղի չի ունենում։ Այդ միջոցով խնայվում է 15-20 տոկոս էներգիա։

ՓԱՐԻԶ

Հայաստանը կարող է դառնալ կայունության և բարգավաճման ուժը Կովկասում

Սկիզբը էջ 1

«1995-ի համար 265 մլն. ամերիկյան դոլարի հասնող ֆինանսական հանձնառություն առան Ֆրանսիան, Գերմանիան, Իտալիան, Ճապոնիան, Նիդեռլանդները, Ռուսաստանը, ՎԶԵԲ-ը, Համաշխարհային բանկը և ՄՎՖ-ն, որը հավասար է Հայաստանի նոր ֆինանսական կարիքների երեք քառորդին», ասվում է Համաշխարհային բանկի կողմից երեկ տարածված մի մամլո զրույցում։

Հայկական պատվիրակության բոլոր մասնակիցները անխտիր գոհ էին քննարկումներից։ «Որևէ համեմատություն չի կարող լինել անցյալ տարվա համանման հանդիպման հետ, երբ նվիրատու երկրները խիստ կասկածոտ էին նայում Հայաստանին», ասում է լրագրողներից մեկը։ Հայաստանի վճռականությունը բարեփոխումների ճանապարհին և երկար զինադադարը վստահություն են ներշնչում նվիրատու երկրներին և միջազգային կազմակերպություններին, ավելացնում է հայկական պատվիրակության անդամներից մեկը։ Ճապոնիայի, Եվրամիության հանձնաժողովի և Գերմանիայի ներկայացուցիչները նշեցին, որ Հայաստանին հետագա ֆինանսական աջակցության հարցը լրջորեն ուսումնասիրվում է և մոտ ապագայում որոշումներ կընդունվեն։

Մեկ օր առաջ համանման քննարկումներ էին տեղի ունեցել Վրաստանին օգնություն տրամադրելու հարցով։ Ըստ տեղեկությունների, վրացական կողմը վարչապետ Օթար Պացացիայի գլխավորությամբ հիասթափված է հեռացել Համաշխարհային բանկից։ Վրացիներին տրամադրելիք վարկերի մասին հակասական թվեր էին ասում 5-25 մլն ամերիկյան դոլար։

Այսօր Հայաստանի պատվիրակությունը վերադառնում է Երևան։

ԵՐԿԱԹՈՒՂԻ

Հայաստանի բեռները Վրաստանի տարածքում են մնում էներգետիկ ճգնաժամի պատճառով

ԹԲԻԼԻՍԻ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅԱՆ ՏԱՊԱՆ։ Վրաստանի տարածքում Հայաստանի համար նախատեսված բեռներով լի 350 վագոն է կանգնած։ Այդ բեռները տեղ չեն հասցվում Վրաստանի տարածքում ծագած էներգետիկ ծանր ճգնաժամի պատճառով։ Ներկայումս Մոսկվայում են գտնվում Ռուսթավիի մետալուրգիական գործարանի և «Վրացգազի» ղեկավարները, բանակցելով Ռուսաստանից բնական գազի ստացման շուրջ։ Բնական գազի շրջափակման պայմաններում Վրաստանն օգտագործում է Ռուսթավիի մետալուրգիական գործարանի և «Ռուսգազի» համաձայնագիրը, որի հիման վրա հանրապետությունն օրական ստանում է 2 միլիոն խմ բնական գազ։ 1 միլիոնն օգտագործում է մետալուրգիական գործարանը, 1 միլիոնն էլ տրվում է Թբիլիսիի ՋԷԿ-ին։

Միաժամանակ Վրաստանի փոխվարչապետ Զուրաբ Քերվալիշվիլին հայտարարեց, որ ստացված տեղեկությունների համաձայն, վերջին շաբաթվա ընթացքում Վրաստանը Թուրքմենիայից այլևս բնական գազ չի ստանում վճարային իրավիճակի պատճառով։ «Թեև բացառված չէ, որ դա կարող է պայմանավորված լինել նաև միջինասիական հանրապետությունների միջև գոյություն ունեցող քաղաքական պատճառներով։ Չի կարելի բացառել նաև Ռուսաստանի որոշակի շահերը», ասաց նա։

ԵՐԵՎԱՆ

Կաթի փոշին և թխվածքաբլիթը ախտածին չեն

Վերջերս մայրաքաղաքի դպրոցներում ֆրանսահայ կազմակերպությունների ֆոնդում կազմակերպության նախաձեռնությամբ բաժանված կաթի փոշին և թխվածքաբլիթը բավականաչափ խառնաշփոթի առիթ դարձավ. ըստ պաշտոնական լուրերի, այն բաժանվեց գործադուլի օրերին և որոշ դպրոցներում աշակերտներին զգուշացվեց՝ ով դպրոց չհաճախի, չի ստանա։ Որոշ դպրոցներում աշակերտներին պատվիրել էին օրական մեկ թխվածքաբլիթ ուտել։ Հաջորդ օրերին ալերգիկ ցանի և որովայնացավի պատճառով դպրոց չներկայացած աշակերտների բացակայությունը կապվածնե՞ր էր դարձել օգնության բաղադրությանը և ուսուցիչների ու ծնողների մեջ խուճապի տրամադրություն արթնացրել։ Այդ առիթով առողջապահության նախարարության սանիտարական գլխավոր մասնագետ Մարինա Վասիլյանը պարզաբանեց. «Մեր հանձնարարությամբ Երևանի քաղաքի դպրոցներում ընտրովի կարգով սանիտարահիգիենիկ վիճակը և ներկայացված տեղեկատվության վկայությամբ, աղեստամոքսային խանգարումների և ալերգիայի որևէ դեպք չի արձանագրվել։ Ինչ վերաբերում է կաթի փոշուն և թխվածքաբլիթին, դրանք վտանգավոր որևէ նյութ չեն պարունակում։ Թխվածքաբլիթը վիտամինացված է, հագեցված պրոտեինով (սպիտակուց), բլիթի բաղադրությունը կազմող վիտամինների համալիրը օրվա մեջ ծախսվող կենսաէներգիային համապատասխան է»։

Ֆրանսահայ կազմակերպությունների ֆոնդում կազմակերպության տնօրեն Գրիգոր Կիրակոսյանի հավաստմամբ, իրենց կողմից բաժանված սննդամթերքներն ունեն համապատասխան սերտիֆիկատ, և որևէ կամ խիստ սահմանափակ չափավորում չեն նախատեսում։

ԱՆԱՀԻՏ ՀՈՎՍԵՓՅԱՆ

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր և հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երևան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, AT&T (7 8852) 151065
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅՈՒԼԵՏ ՊԱՊՈՒՐԵԱՆ / 529221
Տնօրեն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
A STYLE համակարգչային ծառայություն / 581841
[illegible]
Apple Macintosh համակարգչային սարքավորումը «Ազգ» թերթի
Azg armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

ՇՐՋԱՆ ԱՊՀ

Այսօր Կովկասի տարածաշրջանում առկա են 3 անկախ պետություն՝ Հայաստանը, Վրաստանն ու Ադրբեջանը, եւ բոցկլտացող մի քանի «թեժ» կետեր: Հետեւում են մնացել հանուն ինքնուրույնության եւ անկախության նախկին ինքնավարությունների մղած արյունահեղ պատերազմները, որոնք ուղեկցվում էին էթնիկական զտումներով: Այս ամենը շրջանի բնակչության պատճառեց անհամար աղետներ եւ կորուստներ: Վերջին տարիների արյունալի իրադարձությունների հետեւանքով երբեմնի բազմազգ մանր մնաց «բաժանեցին», ինչը ձեռնտու է նախեւառաջ Ադրբեջանին, իսկ լեզգիական հարցը մինչեւ օրս մնում է թղթի վրա: Հյուսիսային Կովկասի ազգային խաղաղության հարցերը ստորինած Սերգեյ Շախրայի ջանքերով լեզգիական հակամարտության օրինակով դադարեցվեցին նաեւ օս-ինգուշական, վրաց-հարավօսական, վրաց-աբխազական հակամարտությունները: Այս ամենը վկայում է, որ «բազմամյա» պահպանումը (օրինակ, վրաց-հարավօսական հակամարտության դեպքում) բազար-դար Ալիեւի ներկայիս վարչակարգի գլխավորությամբ ճարտարեն մանեւրում են, որպեսզի դիմակայեն Ռուսաստանի ճնշմանը: Իսկ Ռուսաստանը շրջանում իր խնդիրները լուծում է եւ կլուծի աստիճանաբար, նախ կմեծացնի իր ռազմական ներկայությունը (այստեղ նա, կարելի է ասել, արդեն մեծ հաջողությունների է հասել), ապա գործի կդնի տնտեսական միջոցները (Վրաստանի առեւտրի շրջանառության 95 տոկոսն ընկնում է հենց Ռուսաստանին): Շրջանի բոլոր պետությունները՝ Հայաստանը, Վրաստանը, Ադրբե-

ՄԵԿՆԱԲԱՆՈՒԹՅՈՒՆ

Կովկաս. Հակամարտությունների խաղաղական կարգավորումը

Կովկասը հստակեցրեց իր էթնիկական սահմանները: Այդ շրջանում, որտեղ մասնագետների հաշվարկների համաձայն ապրում են 50-ից ավելի ազգեր ու ազգություններ, դրանք կործանարար գործընթացներ են: Կարելի է լիակատար վստահությամբ ասել, որ Կովկասի այսօրվա քարտեզը պետք է անվանել էթնիկական: Սակայն էթնիկական զտումների որպես քաղաքական գործոնի խնդրին մենք կանդրադառնանք առանձին հրապարակումներ:

Իսկ այստեղ մենք ճշտության կանենք մեր տարածաշրջանի գրեթե բոլոր «թեժ» կետերի ներկայիս ստատուս քվոյի հիմնական պատճառները: Ժամանակի առումով շրջանում ծագած առաջին թեժ կետը կապված է Լեռնային Ղարաբաղի խնդրի հետ: Այսօր Մոսկվայում խնդրի քաղաքական կարգավորման բանակցությունները մտել են փակուղի ու ձգձգվում են, եւ սա պատահական չէ: Շրջանի բոլոր թեժ կետերի ծագման եւ այնտեղ իրադարձությունների ընթացքի բոլոր յուրահատուկ պատճառներով հանդերձ տրամաբանական է ենթադրել, որ լուծումը նույնը կլինի, քանզի առաջին ջութակի դերը կատարում է մեկ երկիր՝ Ռուսաստանը: Բացի Ղարաբաղի հակամարտությունից, մյուս բոլոր թեժ կետերը գտնվում են Ռուսաստանի Դաշնության հյուսիսկովկասյան սահմանի երկայնքով: Ադրբեջանի սահմանի վրա հանգցված է լեզգիական հակամարտությունը: Այդ մարած հակամարտության արդյունքը դարձավ այն, որ Ռուսաստանի եւ Ադրբեջանի սահ-վում է նախեւառաջ բոլոր հակամարտությունների խաղաղական կարգավորման համայնքի բացակայությամբ: Շատ հագեցած խաղաղական ժամանակաշրջանից հետո, մինչ Ռուսաստանն ընդհատ մտնում էր Կովկասում իր շահերի պաշտպանությանը, նա զորահանդար հասցրեց իր խաղաղարար ուժերը մտցնել Հյուսիսային Կովկասի հակամարտությունների գոտի եւ դադարեցնել դրանք: Ռուսաստանն այդ ժամանակամիջոցն օգտագործեց նաեւ ԱՊՀ-ին Վրաստանի եւ Ադրբեջանի անդամակցությունը ճշտելու նպատակով: Կարելի է լիակատար վստահությամբ ասել, որ հակամարտությունների խաղաղական կարգավորման խնդրի մակերեսային մասն արդեն լուծված է: Տեղին չէ կարծել, թե, հակամարտությունների խաղաղական կարգավորման մեջ խաղալով գլխավոր դերը, Ռուսաստանը տարբերակված կերպով կմոտենա յուրաքանչյուր թեժ կետի: Անհրաժեշտ է Ռուսաստանի միասնական դիրքորոշում: Այստեղ տեղին է նշել, որ վերջին տարիներին Ռուսաստանը Վրաստանի եւ Ադրբեջանի տարածքներում առկա հակամարտությունների հարցում աստիճանաբար ուժեղացնում է այդ երկու պետությունները դաշնակցային դարձնելու գաղափարը, որի դեմ հանդես է գալիս Վրաստանի եւ Ադրբեջանի հակառուսական դիրքերում կանգնած քաղաքական ընդդիմությունը:

Դեռ նախկին ղեկավարների օրոք իրենց միասնական պետություններ հռչակած Վրաստանն ու Ադրբեջանը Էդուարդ Շեւարդնաձեի եւ Հեյ-ջանը գտնվում են անչափ դաժան տնտեսական ճգնաժամի մեջ, որը գրեթե համահարթում է շրջանի բոլոր պետությունների մեկնարկային պայմանները: Ավելի ճիշտ, երբ շրջանի բոլոր մեծությունները կախված են Ռուսաստանից, ապա բոլոր հակամարտությունների կարգավորման սկզբունքները եւս պետք է միասնական լինեն:

Վրաց-աբխազական հակամարտության խաղաղական կարգավորմանը նվիրված Ժնեւյան բանակցություններում ստեղծված հերթական փակուղին վկայում է, որ ներկա ստատուս քվոն ձեռնտու է նախեւառաջ Ռուսաստանին: Խաղաղարար ուժեր մտցնելու եւ հակամարտ կողմերի հրադադարը վերահսկելու մենաշնորհը Ռուսաստանին թույլ է տալիս ձգձգել խաղաղական կարգավորման բանակցությունները եւ դրանով իսկ կենտրոնանալ շրջանում իր աշխարհաքաղաքական շահերի պաշտպանության վրա: Անվիճելի է նաեւ այն, որ Կովկասի տարածաշրջանն իրենց ազդեցության դաշտ մտցնելու նպատակով օտար երկրների ու պետությունների գործունեության աշխուժացումն առաջին հերթին «ձգձգող» նշանակություն ունի վիճելի հարցերի կարգավորման ընթացքում:

Մի խոսքով, Ռուսաստանի ձեռքին է շրջանի վիճելի բոլոր հիմնահարցերի լուծման «բանալին»: Եւ որքան ավելի շատ դա հասկանան Վրաստանում եւ Ադրբեջանում, այնքան շատ կպահպանեն իրենց կայուն վիճակը:

ՌՈԶԱ ԳԱՐԻԲՅԱՆ,
Պատմագիտության թեկնածու

ԲՈՒԴԱՊԵՇՏ

ԵԱՀԽ-ն դանդաղում է եւ մեղադրում Ռուսաստանին

ԲՈՒԴԱՊԵՇՏ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՍ: ԵԱՀԽ ընթացիկ խորհրդաժողովի մասնակիցների կարծիքով, Եվրոպայի անվտանգության ապահովման համար կատարված մի շարք առաջարկներ չափազանց դանդաղ են քննարկվում: Առաջխաղացումն այս ուղղությամբ չնչին է: 52 երկրներից ժամանած դիվանագետները փաստաթուղթ են նախապատրաստում, որը պետք է ստորագրվի նախագահներ Քլինթոնի, Ելցինի եւ ԵԱՀԽ անդամ մյուս երկրների ղեկավարների կողմից: Շվեդիայի ներկայացուցիչը հայտարարել է, որ առաջարկված բոլոր հարցերը կարեւոր են Եվրոպայի անվտանգության համար, եւ յուրաքանչյուր կետ պետք է մանրամասնորեն ուսումնասիրվի: Երբ ամեն ինչ հաջող ընթանա, ապա ԵԱՀԽ գագաթաժողովը պատրաստ կլինի Լեռնային Ղարաբաղում մշտական հրադադար հաստատելու մասին համաձայնագրի ստորագրմանը: Այն պետք է հնարավորություն տա սկսելու հակամարտության խաղաղական կարգավորման բանակցությունները:

Գագաթաժողովի փաստաթղթում հավանաբար հայտարարություն կլինի Եվրոպայի կայունության վերաբերյալ: Դիվանագետները ցանկանում են այդ հայտարարությունն ընդգրկել անվտանգության հարցերում ԵԱՀԽ-ի առաջատար դերն ու ՆԱՏՕ-ի կազմում Արեւելյան Եվրոպայի երկրներին ընդգրկելու խնդիրները հստակեցնելու համար: Փաստաթղթի անվտանգության հարցերին վերաբերող բաժնում պատասխան կտրվի նաեւ սովորական ուժերի կրճատման 1990 թվականի պայմանագիրը վերանայելու մասին Ռուսաստանի պահանջին: Ռուսաստանը ցանկանում է ավելի շատ տանկեր, հրետանի եւ զրահամեքենաներ տեղակայել Կովկասում, ինչը բացառված է այդ պայմանագրով: Ուկրաինան եւ Բելառուսը նույնպես ցանկանում են փոխել այդ պայմանագրի հոդվածները: Բուդապեշտի խորհրդակցությանը մասնակցող արեւմտյան դիվանագետները մեղադրում են Ռուսաստանին հայ-ադրբեջանական հակամարտության կարգավորման գործընթացը դանդաղեցնելու համար: Ռուսաստանը ցանկանում է ստանալ հակամարտության կարգավորման մենաշնորհը:

Անցած ուրբաթ օրը Բուդապեշտում կայացավ ԵԱՀԽ-ի եւ Ռուսաստանի միջնորդների խմբի հանդիպումը: Հանդիպումը շարունակվեց նաեւ շաբաթ օրը, սակայն վերջում հրապարակվեց շատ թույլ եւ կոնկրետ ոչինչ չպարունակող հայտարարություն: Ղարաբաղյան հակամարտության կարգավորման ռուսաստանյան միջնորդ Կազիմիրովը մերժել է փաստաթղթի գրեթե բոլոր կարեւոր կետերը՝ պատճառաբանելով, որ ձեւակերպումները թույլ են: Կազիմիրովը մերժել է հատկապես Ռուսաստանի եւ ԵԱՀԽ-ի համագործակցությանը վերաբերող տեքստը: Հանդիպմանը մասնակցած արեւմտյան մի դիվանագետ հայտարարել է, թե Ռուսաստանը փորձում է խափանել կարգավորման հարցին վերաբերող ամեն բան: Վիճաբանությունը հիմնականում վերաբերում է խաղաղարար ուժերի տեղակայմանը: Ռուսաստանը գտնում է, որ ինքը պետք է վերահսկի գործողությունները, որին պետք է մասնակցեն ռուսական զորամիավորումները, իսկ ԵԱՀԽ-ի մյուս երկրների մեծամասնության կարծիքով Ղարաբաղում պետք է տեղակայվեն միջազգային ուժեր, որոնք կգտնվեն ԵԱՀԽ-ի վերահսկողության տակ: Որոշ փորձագետներ հնարավոր են համարում, որ Ռուսաստանն այստեղ ձգձգում է հարցի քննարկումը՝ հույս ունենալով խաղաղարար ուժերի հարցը լուծել Մոսկվայում, Վաշինգտոնում եւ ՆԱՏՕ-ի Բրյուսելի կենտրոնակայանում ընթացող բանակցությունների ընթացքում: Այդ բանակցություններում մշակվում է եվրոպական անվտանգության նոր համակարգը, իսկ այն պետք է դառնա Բուդապեշտի գագաթաժողովի հռչակագրի առանցքը:

Խաղաղարար ուժերի հարցը գագաթաժողովի թղթածրարի մասն է կազմելու: Այդ փաստաթղթով որոշվելու է նաեւ, թե արդյոք ԵԱՀԽ-ն պետք է սեփական խաղաղարար ուժեր ունենա, եւ կամ արդյոք Կովկասի խաղաղարար գործողությունների պատասխանատվությունը պետք է դրվի ԱՊՀ-ի վրա, ինչպես առաջարկում է Ռուսաստանը:

Բուդապեշտում կքննարկվի նաեւ ՆԱՏՕ-ի ընդարձակման խնդիրը: Ռուսաստանը չի թաքցնում, որ դեմ է նման շրջադարձին, բայց ԱՄՆ-ը, Գերմանիան եւ այլ երկրներ պնդում են, թե Արեւելյան Եվրոպայի երկրներին պետք է հնարավորություն տրվի անդամագրվել ՆԱՏՕ-ին:

ՄՈՍԿՎԱ

Ելցինը պատրաստվում է ընտրություններին

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՓԱՍՍ: Ռուսաստանի նախագահ Բորիս Ելցինը պատրաստվում է Պետդումա ուղարկել 1997 թվականին կայանալիք նախագահական ընտրությունների մասին օրինագիծը: Ըստ այդ նախագծի, անհատ անձիք ու կուսակցությունները կարող են ներկայացնել իրենց թեկնածությունները, եթե նախապես հավաքել են 1,5 միլիոն ստորագրություն: Խորհրդարանը պատրաստվում է քննարկել առաջարկն այս ամսվա վերջին:

Ագրեսիա՞ բալթյան երկրների դեմ

ՎԻԼՆՅՈՒՍ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՆՖՈՊՐԵՍ: Ռուսաստանը ռազմական ագրեսիայի է պատրաստվում բալթյան երկրների նկատմամբ, հայտարարել է Լիտվայի Սեյմի պատգամավոր Ռ. Օզոլասը: Երկրի ամենաժողովրդական քաղաքական գործիչների տասնյակի մեջ մտնող պատգամավորականը այսօրինակ եզրակացության եկավ՝ վերլուծելով Լիտվայում տեղի ունեցող վերջին իրադարձությունները (երկաթուղային կամրջի պայթյունը եւ Իգնալինայի ԱԷԿ-ում ահաբեկչական գործողությունը): Ըստ նրա, այս ահաբեկչություններին անմասն չէին ռուսական հատուկ ծառայությունները:

ՈՒԶԲԵԿՍՏԱՆ

Հատուկ ծառայությունները պայքարում են այլախոհների դեմ

ՏԱՇՔԵՆԴ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Օրերս կաշառակերության եւ կազմակերպված հանցագործության դեմ պայքարող խումբը, նման տիպի գործողությունների հայտնի մասնագետ, ՆԳՆ գնդապետ Բահիր Թուրսունովի մասնակցությամբ փորձեց հանձնել Ուզբեկստան վերադարձնել «Ազատություն» ռադիոկայանի ուզբեկական խմբագրության մեկնաբան, քաղաքական տարագիր Յադգար Աբիդովին, մերժման դեպքում սպառնալով դա իրականացնել ուժի միջոցով: Ինքնակամ վերադառնալու դեպքում Աբիդովի չհետապնդվելը երաշխավորվել է, երբ նա չխառնվի քաղաքականությանը: Ուզբեկ քաղաքական տարագիրների Պետական դումայի մարդու իրավունքների հանձնաժողովի փոխնախագահ Միխայիլ Արուտյունովին ուղղված դիմումից հետո խմբի անօրինական գործունեությունը կասեցվել է: Խումբը ստիպված է եղել վերադառնալ Ուզբեկստան:

Աբիդովի նկատմամբ նախորդ համանման գործողությունը տեղի է ունեցել հուլիսի վերջին եւ նույնպես կասեցվել է: Իսկ ավելի վաղ այս տարվա մարտին եւ անցյալ տարվա նոյեմբերին նա ենթարկվել էր ֆիզիկական բռնության:

Մոսկվայում Կենտրոնական Ասիայի քաղաքական տարագիրների գործունեությունը որոշակի բարդություններ է առաջացնում Ռուսաստանի եւ այդ տարածաշրջանի որոշ պետությունների միջեւ: Մի կողմից այդ երկրների իշխանությունները խախտում են ռուսական օրենսդրությունը, մյուս կողմից ռուսական քաղաքացիության կամ փախստականի կարգավիճակ չունեցող որոշ տարագիրների ներկայությունը Մոսկվայում նույնպես օրինականացված չէ:

Նոյեմբերի 21-ին Թուրսունովը հեռախոսով խոստացավ բանտից ազատել բոլոր քաղաքական բանտարկյալներին եւ փակել փախուստի մեջ գտնվողների քրեական գործերը:

ԱԴՐԲԵՋԱՆ

Բաքվում շարունակվում է Գյանջայի դեպքերի դատավարությունը

Դատարանը շարունակել է վկաների հարցաքննությունը: Վկաների ճնշող մեծամասնությունը դատի ժամանակ տվել է այլ ցուցմունքներ, քան նախաքննության ժամանակ: Ըստ մեղադրյալների, փաստաբանների ու դիտորդների, դա կապված է այն բանի հետ, որ վկաների վրա ճնշում է գործադրվել հետաքննության կողմից: Ադրբեջանի Ազգային անվտանգության նախարարության հատուկ նշանակության ջոկատի հրամանատար Էլդար Ահմեդովն իր եզրափակիչ խոսքում հայտարարել է, որ ինքը ազգային անվտանգության նախկին նախարարից կամ նրա տեղակալից Սուրաթ Հուսեյնովին ձերբակալելու հրաման չի ստացել, նա սակայն Գյանջայում անօրինական կերպով զենք կրող անձանց զինաթափելու հրաման է ստացել: Նա ցուցմունք է տվել, որ Գյանջա գալուն պես ինքն ու իր աշխատակիցները ձերբակալվել են Սուրաթ Հուսեյնովի զինված մարդկանց կողմից, որոնք սպառնում էին սպանությամբ պաշտպանության նախարարության, ազգային անվտանգության նախարարության, նախագահական գվարդիայի աշխատակիցներին: Նա ընդգծել է նաեւ, որ Սուրաթ Հուսեյնովը հրամայել է զորամասերի բոլոր հրամանատարներին հրապարակայնորեն զինաթափվել, սակայն սահմանափակվել է միայն կոչերով: Նա հայտարարել է, որ առգրավված զենքը Սուրաթ Հուսեյնովի մարդիկ ներկայումս վաճառում են արտասահմանում, մասնավորապես, հայերին վաճառելով տալիս են Միներալնիե Վոդի, ինչի կապակցությամբ ներկայումս հետաքննություն է ընթանում: 130-րդ զորամասի հրամանատար Ռամազան Մահմեդովը ցուցմունք է տվել, որ Սուրաթ Հուսեյնովը իրադարձությունների նախօրեին բազմիցս հանդիպել է գեներալ Շչերբակի (որը նախկինում Գյանջայում ռուսաստանյան դիվիզիայի հրամանատարն էր) եւ ռուսաստանյան այլ գեներալների հետ եւ նրանց հետ գաղտնի բանակցություններ վարել: ԼՏ

ՀԵՏԱՔՆՆՈՒԹՅՈՒՆ

Փորձագետներն ուսումնասիրում են «Էստոնիայի» քթամասը

ՀԵԼՍԻՆԿԻ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՌՈՅԹԵՐ: Միջազգային փորձագիտական հանձնախումբն սկսեց ուսումնասիրել սեպտեմբերին խորտակված «Էստոնիա» լաստանավի քթամասի դարպասը: Ֆինն մասնագետների կարծիքով, դարպասի փականման մեխանիզմները հազիվ թե ջարդված լինեն մեծ ալիքի հարվածից: Ջարդվածքի մակերեսույթն անհարթ է, ինչը մեխանիկական ազդեցության հետեւանք է: Ենթադրվում է, որ կոտրման պահին դարպասի ջրաբաշխական փականները փակված են եղել: Դա հերքում է այն վարկածը, թե նավարկության ժամանակ դարպասը կիսաբաց է եղել: Մասնագետները գտնում են, որ աղետի պատճառների բացահայտման համար ծովի հատակից հանված դարպասի հետազոտումը բավական չէ: Միջազգային հանձնախմբի պահանջով մոտ ժամանակներս սկսվելու է նավի իրանի առավել մանրակրկիտ ստորջրյա լուսանկարահանում:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

հրատապ

– Նոր ծրագրո՞վ եք եկել, թե՞ Ձեր դպրոցի կոնցեպցիան տեղափոխելու եք լուսավորության համակարգ:

– Նախ, ուզում եմ՝ որ հստակվի. իմը դպրոց չէ, կրթահամալիր է, որն իրոք միկրոմոդելն է՝ լուսավորության համակարգի մանրակերտ, որն ստեղծված է շատ սովորական աշակերտների, շատ սովորական ուսուցիչների, շատ սովորական շենքի պայմաններում: Այն իր բնական, հետեւողական զարգացումն է ապրել, փորձին դիմացել: Իսկ դա համակարգ փոխարինելու համար շտապելու առիթ չկա. դա-

– Իսկ կարո՞ղ եք ձեռքը խփել սեղանին ու կառավարությունից դպրոցի համար միջոցներ պահանջել: Նախկին նախարար Հայկ Ղազարյանը վերջին հարցազրույցում հույս հայտնեց, որ գուցե իրենից հետո եկողը կարողանա հայտարարել, որ ո՛չ բանակի մասին է ուզում լսել, ո՛չ սահմանների, դպրոցը պետք է պահել եւ վերջ:

– Անընդհատ բանակն եք վկայակոչում, բայց անգամ բանակի կարիքներն այսօրվա բյուջեում չեն տեղավորվում:

– Իսկ հարցի պատասխա՞նը, կապված գործադուլի հետ:

ենք՝ բա իմ բենզինի փո՞ղն ով կտա: Ես շատ կուզեի, որ ոչ թե ուսուցիչները գործադուլ անեին, այլ աշակերտների ծնողները: Ի վերջո, ուսուցիչը պետք է ունենա պատշաճվածության որոշակի մակարդակ:

– Ձեր միջոցառումները կբերեն դպրոցների աստիճանակարգությանը:

– Բնական է: Ամբողջ հասարակարգը փոխվել է, սովորական հարաբերություններ չկան, լուսավորության համակարգում սակայն ամեն ինչ առաջվանն է:

– Մանկապարտեզի նոր մոդե՞լ էլ կա:

ՆՇԱՆԱԿՈՒՄ

Ի՞նչ կմնա ինձնից հետո...

Աշոտ Բլեյան. «Այնքան էլ միամիտ չեմ, որ ժամկետից շուտ խոստումներ տամ»

ՀՀ լուսավորության նոր նախարար է նշանակվել՝ ՀՀ նախագահի հրամանագրով, պաշտոնակատարի կարգավիճակով, երեւանյան ծնունդով (1955 թ.), [illegible] ծագումով, ֆիզիկոսի մասնագիտությամբ (ԵՊՀ), ամուսնացած, [illegible]: Աշխատել է համալսարանում, 79-ից՝ Երեւանի 26 կոմիսարների (այժմ [illegible]) դպրոցում, 85-ից՝ Հարավարեւմտյան թաղամասի թիվ 183 դպրոցում, որը չորս տարի անց դարձավ Մխիթար Սեբաստացի կրթահամալիր: Աշխատել է Աշոտ Մանուչարյանի, Աշոտ Դարբինյանի, Տիգրան Աղաբեկյանի հետ: Նոր Ուղի կազմակերպության նախագահն է, [illegible]: Ամուսնացած է, կինը [illegible] է: Ավագ դուստրը սովորում է ԵՊՀ [illegible] ֆակուլտետում, կրտսերը՝ կրթահամալիրի գիմնազիայում: [illegible] Հարցազրույցին, որը տեղի ունեցավ պաշտոնը ստանձնելուց մի քանի օր անց, բավական ինքնավստահ էր, չնայած առկա էր իրեն ոչ հատուկ փոքր-ինչ լարվածություն: Հենց սկզբում պարզվեց, որ «սիրում է, երբ լրագրողի խոսքի մեջ ասում է՝ լինում, միայն երբ բանը չի հասնում անձնական վիրավորանքի»: Ըստ տեղեկությունների, նախարարության աշխատակիցների հետ առաջին հանդիպումից բարձրացրել է դասագրքերի տպագրության հարցը: Ոն հասկանալ ինչու է ինքը համաձայնվել նախարարի պաշտոնակատար, խնդրեց հարցն ուղղել ՀՀ նախագահին: Խնդիր ունի երկրի լուսավորության համակարգը դնել զարգացման ռեժիմի մեջ, կրթական շուկա ստեղծել...

յուրային չէ, որ վերցնես, հետդ բերես...

– Վերջնականապե՞ս եք հեռանում կրթահամալիրից: Եթե չեմ սխալվում, էլի նման առիթով մի հարցի պատասխանել էիք, թե չեք թողնելու դպրոցը:

– Մխիթար Սեբաստացի կրթահամալիրն իմ տունն է, իմ զավակն է, ծնունդը: Ես նրա համար պատասխանատու եմ մեծ եւ անկախ պաշտոնից: Մանկավարժությունը մեկն է, իսկ դա կա, բնույթով կերտման պորտները տարբեր լինեն:

– Ավելի կոնկրե՞տ:

– Պետք է դպրոցին, իրականությանը նայել երեխայի, աշակերտի աչքերով, ստեղծել երեխայի բնույթին համապատասխան իրականություն:

– Քերականությա՞ն մեթոդն էլ դրա մեջ է մտնում:

– Կուզենայի, որ նույնին ավելի լավ ծանոթանայիք:

– Հայկ Ղազարյանի նման եք խոսում:

– Նրա ժառանգորդն եմ:

– Համոզվա՞ծ եք, որ գործադուլավոր ուսուցչության խնդիրներն ի զորու եք լուծել:

– Աշխատանքային վիճակ, հեռանկար, [illegible], զարգացման ծրագիր, գործընկերային հարաբերություններ, անընդհատ շփում, նոր ծրագրավորումներ, ոգեւորություն, իրագործումներ... Ուսուցիչը կծվի աշխատանքի, աշխատանքն առաջացնող մի բան է: Կուզեի, որ ամեն ուսուցիչ այսօրվանից ետեւ հայտարարեր, որ ինքը բարեգործ է, իր արածը բարեգործություն:

– Բարեգործական բարեգործությամբ ընտանիք չես պահի:

– Ես առաջարկում եմ իրերի վիճակը. իհարկե, 1000 դրամն աշխատավարձ անվանել չեմ կարող:

– Այնքան էլ միամիտ չեմ, որ ժամկետից շուտ խոստումներ տամ. ես իմ խոսքի գինը գիտեմ եւ կուզենայի, որ մեր առաջին զրույցը հնարավորին չափ կարճ լիներ, յուրաքանչյուր բառ իր տեղում: Իհարկե, պետք է ձգտեմ, որ ուսուցիչն ստանա հնարավորություն իր աշխատանքի դիմաց ավելի բարձր վճարվելու:

– Վճարովի դպրո՞ց:

– Ես ասում եմ կրթությունը ապրանք է:

– Գուցե կապիտա՞լ:

– Ավելի հանգստորեն արտահայտվենք: Ապրանք է, որը հանված է վաճառքի: Այդ ապրանքի համար, ասենք, վճարում է պետությունը, եւ առավելագույնը՝ այնքան, որքան թույլ է տալիս տարվա պետբյուջեն, որն էլի անբավարար է, ապրանքի արժեքին չի համապատասխանում: Պետք է փնտրել, թե ուրիշ ո՞վ է շահագրգիռ վճարելու:

– Այսինքն, Ձեր կոչը լինելու է ոչ թե պետության, այլ աշակերտների ծնողների, այսինքն, հասարակության հետ:

– Սիրում եմ կռվի արդյունքում ունենալ շահած քայլեր: Չասեմ կռիվ: Ինձ կառավարության անդամ եմ, իսկ որպես պաշտոնյա մտքի ճկունություն, որ հասկացածները դպրոցին հնարավոր առավելագույնը լինեն:

Բայց հասարակությունն իր բաժինը պետք է ունենա, պետք է կարողանա իր ունեցած ժամանակից ու միջոցներից մաս հանել դպրոցի համար, կամ ուղղակի, կամ պետության միջոցով: Մի անգամ ավտոբուսի վարորդի հետ զրույց ունեցա: Առաջարկեցի հենց այդ պահին ծնել դպրոց, մի դասարան իր ուսուցչի հետ վերցնել ու տանել մանկական այգի՝ զբոսանքի: Երեխաները կխաղային, կհափշտակեն, կհավաքվեին... Վարորդը զարմացած նայեց ինձ ու հարց-

– Կարելի է ճշտել գծել, թե որ շրջանում քանի մանկապարտեզ կա, բայց դրանից ոչինչ չի փոխվի: Մանուկների, ասել է նաեւ մանկապարտեզի հոգսը եւ ծախսը մեծ է: Պետք է ճշտել մանկապարտեզի իրական կարիքը իրար չխառնելով: 84-ի հանակով այսօր մանկապարտեզները չի կարելի պահել: Դրա փոխարեն, ասենք, մի շենքում բնակիչները հավաքվում, ազատ տարածք են գտնում ու մի լավ մանկապարտեզ են հիմնում, իսկ ենթակա կառույցներն ու օրենքը դրա հնարավորությունը տալիս են: Ուզում եմ լուսավորության համակարգը դնել զարգացման ռեժիմի մեջ, ունեցածը կարելի է պահպանել միայն զարգացնելով: Միայն զարգացման մեջ կերեւա, թե մեր ժառանգածում ինչն է իրական կրթական արժեք, ինչը՝ կեղծ:

Վերնագիրը՝ «Ի՞նչ կմնա ինձնից հետո» (Յասունարի Կավաբատա) անծանոթին պատահական չէ: 14 տարի առաջ, երբ ես ավարտում էի 26 կոմիսարների դպրոցը, եւ Աշոտ Բլեյանն էլ հրաժեշտի արտառոց խոսքերով ճանապարհում էր շրջանավարտներին, դահլիճում [illegible] կա տառերով այդ նախադասությունն էր կախված: Տարիներ առաջ 40 տարեկանում լուսավորության նախարար դառնալու խոստում տված եւ այն մեկ տարի շուտ գերակատարած նախարարը լրագրողիս հիշողություններում դեռ ընկեր Բլեյան է՝ արեւի ժամանակ կորցրած դասամիջոցի համար ժամերով Սեւակ արտասանող, լենինյան փառքի սրահների ու աշակերտական թեյարանների նախաձեռնող...

Հույս կա, որ այս ամենից հետո մետրոյի Բարեկամություն կայարանում եկել է որոշ ծանրությունները մաքրելու ժամանակը...

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

ՄԱՄՈՒԼ

Եթե հայերենը լեզու ունենար, ի՞նչ կասեր...

«Երկիր», նոյեմբերի 12. «Ջավեսն իր յոթ ընկերների հետ գնաց փոխելու հենակետի տղաներին»:

Խոսքաշարից երեւում է, որ խոսքը ոչ թե փոխելու, այլ փոխարինելու մասին է, քանի որ փոխարինումից հետո Ջավեսն ինքն էլ մնում է հենակետում:

Նույն տեղում. «Զոհված երեք փոքր երեխա ուներ, բայց գիտեինք, որ Հակոբը կա»:

Այստեղ դատողության տրամաբանությունն ակնհայտորեն խաթարված է. այն, որ Հակոբը երեք երեխա ունի, եւ այն, որ Հակոբը կա, գոյություն ունի, ներկա է (նույնիսկ փոխաբերական իմաստով վերցված), իրար չեն հակասում:

«Երկիր», նոյեմբերի 17. «**Ո՛չ կաթ**, ո՛չ ջուր, ոչ թե՛յ, ո՛չ հյութ: Ոչինչ հարկավոր չէ բացի **մայրական կաթից**»:

Սա մայրական կաթի երկար ժամանակ կրկնվող (սխալն էլ հետը) գովազդից է: Այստեղ եւս տրամաբանական խաթարում կա. մայրական կաթն էլ կաթ է, էլ ի՞նչ՝ ոչ թե կաթ, այլ՝ մայրական կաթ: Նույն գովազդում ավելի ճիշտ է գրում «Ազգը». «Ո՛չ շշով կաթ, ո՛չ ջուր...»:

Նույն տեղում. «Կաթի քանակը... կավելանա երեխայի **պահանջին** համապատասխան»:

Նույն գովազդից է: Ոչ թե «պահանջ», այլ՝ «պահանջմունք»: Սա, ցավոք, բավական տարածված սխալ է: «Պահանջմունք»-ը համեմատաբար նոր կազմված տերմին է՝ նշանակելու համար գիտության կարեւորագույն հասկացություններից մեկը: Մինչ այդ «պահանջը» նշանակում էր եւ պահանջ («Գործադուլավորները ներկայացրին իրենց աշխատավարձը բարձրացնելու պահանջ»), եւ պահանջմունք («Յուրաքանչյուր մարդ ունի սնվելու, հանգստանալու, ուրիշների հետ հաղորդակցվելու եւ այլ պահանջներ»): Բայց այժմ արդեն չի կարելի այդ տերմինը գործածել երկրորդ իմաստով: Կա երկու իմաստ երկու տերմինի համար, եւ մեկ տերմինը պետք է գործածել միայն մեկ, մյուսը՝ միայն մյուս իմաստով եւ ոչ թե մեկը՝ միայն մեկ, իսկ մյուսը՝ երկու իմաստով էլ (այլ բառազույգեր եւս գտնվում են այս վիճակում. «աճ-աճում», «ուր-որտեղ», «պատկերացում-մտապատկեր» եւ այլն:

«Երկիր», նոյեմբերի 1. «ՀՀ կառավարության լիազոր ներկայացուցիչ Միհրան Վարդանյանի **ապօրինի ոտնձգությունները**»:

Ոտնձգությունն ինքնին արդեն ապօրինի է, դեռ մի բան էլ ավելին. ուրեմն էլ ի՞նչ ապօրինի ոտնձգություն:

Նույն տեղում. «Մնում է, որ դաշինքն արագացնի այդ **բանաձեւի շուրջ** իր կատարելիք քայլերը»:

Ոչ թե «բանաձեւի շուրջ», այլ՝ «բանաձեւից բխող», «բանաձեւին համապատասխան» եւ այլն:

«Լրագիր», սեպտեմբերի 28. «Կոռուսյալ փողեր»:

Պետք է լիներ «կոռուպյալ»:

«Երկիր Նաիրի», հոկտեմբերի 14-20. «Երկու ժողովուրդների կամքը մնում են **նախկինը** եւ **զարգանում** նոր իրադրությանը համապատասխան»:

Պարզ չէ. եթե մնում են նույնը, ուրեմն չեն զարգանում, եթե զարգանում են, ուրեմն նույնը չեն մնում:

«Դրոշակ», սեպտեմբերի 30. «Չի մնա **վերկենող** քիչ թե շատ գրագետ մարդ...»:

Պետք է լիներ «տեղից վեր կացող»:

«Ազգ», նոյեմբերի 17. «Այն **հարցին**, թե արդյոք հուսալքված ժողովուրդը կաջակցի ընդդիմադիրներին, Շավարշ Քոչարյանը չհամաձայնեց, ասելով, թե մեր ժողովուրդը երբեք չի հուսալքվել, նույնիսկ սելջուկների ու մոնղոլ-թաթարների արշավանքներից հետո, ուր մնաց թե վերջին չորս տարիների պատճառով»:

Հարցն ինքնին չի արտահայտում այն միտքը, որը լինի ճշմարիտ կամ կեղծ, հետեւաբար հարցին համաձայնելու կամ չհամաձայնելու հարց ընդհանրապես չի կարող դրվել (երբ մեկը մյուսին հարցնում է՝ «Ձեր անունն ի՞նչ է», մի՞թե մյուսը կարող է ի պատասխան ասել՝ «Ես Ձեզ հետ համաձայն չեմ» կամ «... համաձայն եմ»): Եւ այստեղ էլ Շ. Քոչարյանը չի համաձայնում ոչ թե հարցին (ժողովուրդը կաջակցի՞, թե՞ ոչ), այլ հարցի համար ելակետ ծառայած մտքին (ժողովուրդը հուսալքված է):

Լեզվի պետական տեսչություն

ԴՊՐՈՑ

«Ապակի», «Մանրահատակ», «Ձմեռ» եւ «Տանիք» ծրագրերը թակում են դպրոցի դռները

Երեկ, Ջրվեժի «Ավտոմատիկա» գիտաարտադրական ինստիտուտի բակից իր պատմական հաղթարշավը սկսեց «Ապակեպատում» ծրագիրը, որը ծնունդն էր Քաղխորհրդի կրթության բաժնի եւ «Հայ օգնության ֆոնդի» համատեղ գործունեության: Ծրագրի նպատակը, ինչպես նշեց վարչության պետ Օնիկ Վարդանյանը մայրաքաղաքի դպրոցների տնօրենների հետ նոյեմբերի 22-ին կայացած հանդիպման ընթացքում, այն է, որ «Ձմեռ» ծրագրին հատկացված բոլոր ծախսերը (յուրաքանչյուր դպրոցին այս տարի եւս 12 վառարան եւ նավթ), չգնդեն բաց պատուհաններից դուրս:

Ծրագրի առաջին փուլում նախատեսված է ապակի մատակարարել Երեւանի 28 դպրոցի, որոնց ընտրությունը կատարված է առավելագույն վթարայնության սկզբունքով: Այնուհետ, մեկ տոննանոց բեռնարկղներով ապակու բաշխման հերթը կհասնի նաեւ համեմատաբար ավելի «բարվոք» վիճակում գտնվող հանրակրթական հաստատություններին: Վերը նշված կազմակերպությունները երաշխավորում են քաղաքի բոլոր դպրոցների անխափան աշխատանքը ձմեռային ամիսների ողջ ընթացքում: Ավելին, ի նպաստ կրթական համակարգի ընդհանուր բարելավման, մշակված են նաեւ «Մանրահատակ», «Տանիք» միջոցառումները, որոնց կայացումը սակայն անհնար է պատկերացնել առանց «Շենք», «Պատեր», «Դռներ», «Գրատախտակ» ու վերջապես «Աշակերտներ», «Ուսուցիչներ» կարեւորագույն ծրագրերի իրագործման:

Ի դեպ, ուսուցիչների մասին: Այն ոգեւորությունը, որը համակել էր հրավիրված տնօրեններին, այդուհանդերձ անզոր էր թաքցնելու ակնհայտ լարվածությունը, որն առաջացրել էին նրանց հուզող չլուծված բազմաթիվ խնդիրները: Ի պատասխան դրան պարոն Վարդանյանը մեկ անգամ եւս նշեց այն անձնվեր գործունեության մասին, որը ծավալել է «ՀՕՖ»-ը եւ անձամբ նրա Երեւանի գրասենյակի տնօրեն Ռոյ Քեշիշյանը՝ ավելացնելով, ի միջի այլոց, այն, «որ համապատասխան իշխանությունների կողմից, համենայն դեպս, մինչեւ տարեվերջ չի սպասվում եւ չի լինելու ոչ մի արձագանք ուսուցիչների աշխատավարձի բարձրացման վերաբերյալ» ու լավ հույսով սպասել նոյեմբերի 28-ի «որոշմանը»:

Առանձնապես մեծ խանդավառությամբ չընդունվեց նաեւ այն կառավարական պաշտոնական հայտարարությունը, որի համաձայն՝ 1995-ը խոստանում է ավելի քան 3 անգամ բարելավել ուսուցիչների վիճակը՝ շնորհիվ ամենաշաբաթ նպաստների, էլեկտրաէներգիայի համար սոսկ 50 տոկոս զեղչով վճարման, բայց ոչ «աշխատավարձի կտրուկ աճի»:

Ինչ վերաբերում է դպրոցներին հատկացվող նպաստներին, մասնավորապես ֆրանսահայ կազմակերպությունների ֆոնդի կողմից կաթի փոշու բաշխման գործընթացին, ապա այն կանգ է առել տարօրինակ հանգամանքների բերումով: Մեկնաբանելով թունավորումների 5-6 դեպքը, առողջապահության փոխնախարարի կարգադրությամբ Սանէպիդ կայանները արգելել են Ֆրանսիայում եւ մեզ մոտ ստուգումն անցած ապրանքի բաշխումը: Այնպես որ կաթի փոշին իրոք որ փոշիացել է: (Հնարավոր է, որ շուտով այն կրկին մտնի շուկա, սակայն արդեն ոչ դպրոցներում, այլ նրանց հարող կրպակներում): Այսու հանդերձ, հրավիրված ժողովի գլխավոր շեշտը իհարկե «Ապակեպատում» ծրագրի տեխնիկական իրագործման վրա էր, եւ հուսանք, որ անորջ ապակու ներքո վերջապես կփայլեն ապագայի բյուրեղների փոշոտված ճիտերը:

[illegible]

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

միջազգային

Նոյեմբերի 3-7-ը Թուրքիայի վարչապետ Թանսու Չիլլերի Մերձավոր Արեւելքում կատարած շրջագայությունը ցույց տվեց, որ Անկարան չի հրաժարվում տարածաշրջանի գերտերությունը դառնալու հավակնություններից: Այցի ընթացքում 200 հոգուց բաղկացած թուրքական պատվիրակությունը եղավ Իսրայելում եւ Եգիպտոսում: Երբ հաշվի առնենք, որ մինչ այդ Չիլլերը շփումներ էր ունեցել Հյուսիսային Աֆրիկայի մի շարք արաբական երկրների ղեկավարների, մասնավորապես Լիբիայի նախագահ Քադաֆիի հետ, ակնհայտ կդառնա Անկարայի մտադրությունների լրջությունը: Եվ այնուամենայ-

Ռաբինը նրան խորհուրդ չի տվել ճնշել Լիբիայի դեմ կիրառվող էմբարգոն:

Իհարկե, Իսրայելի հետ մերձեցումը չի նշանակում, որ Անկարան դադարում է արաբական աշխարհի, հատկապես հակաիսրայելական բեւեռի աջակիցը: Իր «հաշտարարի» առաքելությունը հաստատելու համար Չիլլերն այցելել է նաեւ պաղեստինցիների կենտրոնն արեւելյան Երուսաղեմում, խոստանալով իր քաղաքական եւ տնտեսական աջակցությունը պաղեստինյան ղեկավարներին՝ առաջացնելով Ռաբինի խիստ դժգոհությունը:

Եգիպտոսում Չիլլերին ընդունել է նախագահ Մուբարաքը: Բանակցու-

թյունների հետ հարաբերություններում դառնում են մոլի մուսուլմաններ, իսկ Իսրայելի հետ ժողովրդավարականության ջատագով: Սակայն շրջանի կառտնախոսը մեր ղեկավարներին կարծես թույլատրում է «ավագ եղբոր» կեցվածք ընդունել:

- Ինչպես դա արեցին Անդրկովկասում եւ Միջին Ասիայում:

Արտաքին քաղաքականությունում հաջողության են հասնում ոչ թե «ցանկությունների», այլ առկա հնարավորությունների եւ իրականությունների առողջ հաշվարկով: Երբ Թուրքիան իր քաղաքականությունը կառուցի այն թյուր կարծիքի վրա, թե իր Մերձավոր Արեւելքը բոլորին իր կամքը թելադրող մի ուժ է, եւ ԱՄՆ-

րին, իսկ առաջին հերթին Թուրքիային խաբել է: Նախապես ասեմ, որ Մերձավոր Արեւելքում պատրաստվում են ոչ թե խաղաղության, այլ շատ ավելի ահավոր մի պատերազմի: ԱՄՆ-ին եւ Եվրամիությանը հօգուտ հնարավոր մի շարք մուսուլմանական երկրների առաջնորդներ կարծես խոր հետ մղում են Իսրայելի տարածաշրջանի առաջատար ուժը դառնալու նպատակի համար:

ԱՄՆ-ի գլխավորությամբ, Ռուսաստանի եւ Եվրամիության աջակցությամբ պատրաստվում են նոր սցենարներ, որոնց համաձայն, Մերձավոր Արեւելքում եւ Հյուսիսային Աֆրիկայում Իսրայելը, Բալկաններում ուղղափառ հույներն ու սերբերը, Մի-

ՄԵՐՁԱՎՈՐ ԱՐԵՎԵԼՔ

Թուրքական մամուլը մեկնաբանում է Թանսու Չիլլերի այցը

Իսրայելին մերձենալով Անկարան չի մոռանում արաբական աշխարհը

նիվ ռազմավարական առումով այցի գլխավոր նպատակակետը Իսրայելն էր: Այն փաստը, որ Երուսաղեմը պաշտոնապես Իսրայելի մայրաքաղաք չճանաչող Թուրքիայի ղեկավարն իջեւանեց հենց այս քաղաքում, վկայում է Անկարայի մերձավորարեւելյան քաղաքականությունում նկատվող փոփոխության մասին:

Շրջագայության բազմաթիվ զարմանալիքների մասնակցությունը ինքնանպատակ չէր. թուրքական կողմը Իսրայել էր ժամանել առեւտրատնտեսական համաձայնագրերի մի ստվարածավալ փաթեթով (10 նախագիծ), որ հանձնվեց Իսրայելի կառավարությանը: Այնուամենայնիվ բանակցություններում գերակշռողը քաղաքական կողմն էր: Ստորագրվեցին երկու համաձայնագրեր, այդ թվում բժշկությունների մասնագիտացման եւ օգտագործման, ինչպես նաեւ «ահաբեկչության եւ այլ հանցագործությունների» դեմ պայքարի վերաբերյալ: Ինչպես կարելի էր ակնկալել, Անկարան հատուկ նշանակություն է տալիս երկրորդ համաձայնագրին եւ իրական շարժումը ճնշելու համար ցանկանում է օգտվել Իսրայելի հատուկ ծառայությունների փորձից եւ հնարավորություններից: Այլ կերպ չի կարելի գնահատել այն փաստը, որ բանակցություններից անմիջապես հետո ստեղծվեց «ահաբեկչության» դեմ պայքարի համատեղ հանձնախումբ:

Թուրքական մամուլի վկայությամբ, Չիլլեր-Ռաբին առանձնազրույցի ընթացքում երկկողմ հարաբերություններից բացի քննարկվել են Մերձավոր Արեւելքում խաղաղության գործընթացի խորացման (կարծես թե Թուրքիան, որն իր սեփական գործողություններով յուղ է լցնում տեղական կոնֆլիկտների կրակի վրա, ընդհանրապես կարող է նպաստել խաղաղությանը: Հիշենք թեկուզ մահմեդականների ռազմական ակտիվացումը Բոսնիայում թուրքական «խաղաղապահների» տեղակայվելուց հետո), ահաբեկչության եւ արմատականության դեմ պայքարի, քաղաքական եւ առեւտրատնտեսական համագործակցության նոր համակարգի Մերձավոր Արեւելքի անվտանգության եւ համագործակցության խորհրդի (կրճատ ՕԱՀԽ ԵԱՀԽ-ի նմանությամբ) եւ ազատ առեւտրի գոտիների ստեղծման եւ այլ խնդիրներ: Թուրքական կողմը հատուկ շեշտել է տարածաշրջանի հետագա ճակատագրում ակտիվ դեր խաղալու իր մտադրությունը, իսկ Թել Ավիվն ընդունում է ակնկալել այն: Չիլլերը փորձել է նաեւ միջնորդի առաքելություն կատարել Իսրայելի եւ Լիբիայի միջեւ, սակայն դեմ է առել Թել Ավիվի ընդգծված վերապահումներին: Ավելին, Յիցխակ

թյունները չեն ավարտվել որեւէ փաստաթղթի ստորագրմամբ:

Ինչպե՞ս են գնահատում այցի արդյունքները Թուրքիայում: Այս հարցում միակարծություն, բնական է, չկա, եւ տրվում են իրարամերժ գնահատականներ: Ստորեւ թարգմանաբար ներկայացնում ենք «Միլլիյեթի» քաղաքական մեկնաբան Մեթին Թոների եւ ազգայնական «Թյուրքիյե» թերթի մեկնաբան Մուստաֆա Նեջաթի Օզֆաթուրայի Չիլլերի այցին նվիրված մեկնաբանությունները:

Մեծ աշխարհում միջահասակ Թուրքիան

ՄԵԹԻՆ ԹՈՆԵՐ,
«Միլլիյեթ», 8 նոյեմբեր

Թուրք ղեկավարներից առաջինը Թուրգութ Օզալն էր, որ պաշտոնական այցելությունները փորձեց օգտագործել անձնական հեղինակության բարձրացման նպատակով: Տիկին Թանսուն այս հարցում գերազանցեց Օզալին: Խոսելով նորագույն աշխարհում Թուրքիային հատկացված դերի մասին, Օզալը շահարկում էր «Ադրիատիկ ծովից մինչեւ չինական պարիսպ» կարգախոսը: Իսկ Չիլլերը Թուրքիան հռչակեց «առանցքային երկիր» եւ փորձում է իր տեսակետը պարտադրել մյուսներին, կարծես թե Մերձավոր Արեւելքում արաբները, Իսրայելը եւ նույնիսկ Իրանը խոսքները մեկ արած խնդրում են մեզ, ավելի ճիշտ տիկին Թանսուին. «Եկեք դարձեք մեր առաջնորդը, մեզ առաջ տարեք մերձավորարեւելյան խաղաղության հարցը»: Կամ, «Գլխավորեք մեզ, ԵԱՀԽ-ի նմանությամբ ՄԱՀԽ ստեղծենք»: Եվ, որպես այդ տեսակետի արդարացման գործոն, մատնացույց է արվում Թուրքիայի աշխարհաքաղաքական դիրքի կարեւորությունը: Արաբների եւ Ի-

րից ակնկալիքներ ունեցողներին խոստանալ «խոսել Քլինթոնի հետ», նա միայն կարող է խրտնեցնել դիմացիններին:

Թուրքիայի Հանրապետությունը Մերձավոր Արեւելքում երբեք իր խաղն ասող երկիր չի եղել: Արաբները միշտ մերժել են նրա միջնորդությունը, օգտագործելով նման փորձերը հակաթուրքական ալիք բարձրացնելու համար, ինչպես ժամանակին դա արեց Նասերը: Ինչպե՞ս կարող է կրոնական ընդհանրությունը մերձեցնել տարբեր ժողովուրդներին, երբ դա չի կարողացել անել արաբների էթնիկական ընդհանրությունը: Այսօրվա իրականությունն այն է, որ Մերձավոր Արեւելքի քաղաքական կյանքում Իսրայելն ունի իր բոլորի կողմից ընդունված, թեկուզ եւ ԱՄՆ-ի աջակցությամբ, տեղն ու դերը, ինչի հետ հաշվի պիտի նստի նաեւ Թուրքիան: Այո, տարածաշրջանում առկա է արաբների, Իսրայելի եւ Թուրքիայի ներկայությունը, բայց դրանից բացի առկա է նաեւ «Deus ex machina»-ն, այսինքն դերակատարների թելերն իր ձեռքում պահող ուժը:

Երբ միամտորեն կարծենք, թե այդ ուժը Թուրքիան է, կամ այն իր ծրագրերի իրականացման համար ընտրել է Թուրքիային, ապա անխուսափելի է հուսախաբությունը:

Իսրայելին ուզում են դարձնել տարածաշրջանի առաջնորդը

ՄՈՒՍՏԱՖԱ ՆԵՋԱԹԻ ՕԶՖԱԹՈՒՐԱ
«Թյուրքիյե», 8 նոյեմբեր

Մյուս մեկնաբանություններից խուսափելու համար սպասեցի Չիլլերի այցի ավարտին: Երբ հիշում եմ, Ռաբինի դեմքերի ժամանակ շարժել էի եւ ձեզ էլ թյուրիմացության մեջ գցել: Հետո իմացա, որ Ալիեւը բոլո-

ջին Ասիայում Ռուսաստանը, իսկ Անդրկովկասում Հայաստանը դառնալու են առաջնորդ երկրներ: Չիլլերի այցը Իսրայել եւ Եգիպտոս թուրք-իսրայելական երկկողմ համաձայնագրեր. Իսրայելին ներկայացված 10 համաձայնագրերի նախագծերը օժանդակելու են «Նեղոսից մինչեւ Եփրատ» Մեծ Իսրայելի վերածնմանը եւ թուրքերի համար խիստ վտանգավոր են: Իսրայելի եւ Թուրքիայի միջեւ առողջների հայման գործընթացին սկիզբ էր դրել Դեմիրելը, իսկ Չիլլերն այն հասցրեց մինչեւ ռազմավարական համագործակցության: 1993 թ. սեպտեմբերի 13-ին Յասեր Արաֆաթը չնչին վարկերի եւ օգնության դիմաց ծախեց Պաղեստինն ու պաղեստինցիներին: Արդեն արաբական երկրների շեյխերը, էմիրներն ու սուլթանները առաջին հերթին Սաուդյան Արաբիան, իշխանության ձեռք բերեցին սանանցիներին ռեժիմները պահպանելու գնով: Արաֆաթի նախից հետո դուռը կիսաբացվեց, եւ Իսրայելը արագորեն ներխուժեց Մերձավոր Արեւելք, հավակնելով դառնալ տարածաշրջանի գերհզոր երկիրը: Տարածաշրջանի բնական առաջնորդ Թուրքիան իր հնարավորություններից կարծես հրաժարվեց հօգուտ Իսրայելի: Վերջինս առաջնորդի գահին է բազմում Թուրքիայի աջակցությամբ: Մանավանդ, Սեյհան եւ Ջեյհան գետերի ջրերը տրվելու են Իսրայելին այն դեպքում, երբ ջրի կարոտ են Հյուսիսային Կիպրոսն ու Անատոլիան: Հիշենք նաեւ, որ 1950-ից հետո ամերիկյան ընկերությունները կողոպտել գրեցին Թուրքիայում հայտնաբերված նավթի պաշարների վրա, պահելով դրանք Իսրայելի եւ Հայաստանի համար...

Քլինթոնը, Արաֆաթը եւ այլք Իսրայելի ժամանակակից ստրուկներն են: Քլինթոնը Իսրայելի գլխավոր ներկայացուցիչն է ԱՄՆ-ում: ԱՄՆ-ն պատրաստ է աշխարհով մեկ իրականացնել Իսրայելի պահանջները: Երբ Իսրայելն ուզի, Քլինթոնը պատրաստ է նույնիսկ լիզել Եսաղի ներբանները:

Ինչ վերաբերում է Թուրքիային, կատարյալ սուտ են այն պնդումները, թե իբր մենք Մերձավոր Արեւելքում, Բալկաններում եւ Կովկասում «մեծ տերության» իմիջ դրսեւորեցինք: Իրականությունն այն է, որ Թուրքիայի աջակցությամբ եւ արաբների ծախերի, Իսրայելը բազմում է առաջնորդի գահին:

Իսրայելի կենտրոնի մուտքին դրված է հետեւյալ նախադասությունը. «Իսրայելի սահմանները ձգվում են Նեղոսից մինչեւ Եփրատ»: Սակայն նրանք ուզում են նաեւ անդրկովկասյան հողերը... ձգտում են համաշխարհային տիրապետության:

Պատրաստեց
ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՅՈՒՄՅԱՆ

ՀԱՄԱՌՈՏ

«ՆԱՏՕ-ի օդաչուները փորձում էին խուսափել զոհերից»

ԲԵԼԳՐԱԴ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՌՈՅԹԵՐ: Նախկին Հարավսլավիայում ՄԱԿ-ի գլխավոր քարտուղարի հատուկ ներկայացուցիչ Յասուսի Ակաշին «անխուսափելի եւ համարժեք արձագանք» անվանեց ՆԱՏՕ-ի ռազմաօդանավերի հարձակումը Ուդբինի սերբական օդանավակայանի վրա: Ակաշին անձամբ էր այդ գործողությունն անցկացնելու հրաման արձակել: Ինչպես հաղորդեց «Ռոյթեր» գործակալությունը, ՆԱՏՕ-ի հրամանատարության առաջին գնահատումների համաձայն, «գործողությունը հաջող է անցել, թիրախը ոչնչացված է, եւ բոլոր ինքնաթիռները բարեհաջող վերադարձել են Իտալիայում գտնվող հենակետեր»: ՆԱՏՕ-ի շրջանակներում պնդում են, թե դաշնակցային ավիացիայի օդաչուները փորձել են հնարավորության սահմաններում խուսափել կամ նվազագույնի հասցնել մարդկային զոհերը: Յասուսի Ակաշին այսօր հեռախոսով կապվեց Սերբիայի նախագահ Սլոբոդան Միլոշեւիչի հետ, նրան խնդրելով միջոցներ ձեռնարկել Խորվաթիայում հակամարտության հնարավոր ծավալումը կասեցնելու նպատակով: Միլոշեւիչը համաձայնեց Ակաշիի հետ չորեքշաբթի օրը հանդիպում ունենալ Բելգրադում: Բանակցություններին կմասնակցի նաեւ Սերբական Կրաինայի Հանրապետության նախագահ Մարտիչը:

Ռուս լիբերալները դատապարտում են ՆԱՏՕ-ին

ՄՈՍԿՎԱ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՄՍ ՊՐԵՍ: Նոյեմբերի 22-ին Ռուսաստանի լիբերալ-դեմոկրատական կուսակցության մամլո ծառայությունը դիմում է տարածել, որտեղ ՆԱՏՕ-ի ուժերի կողմից սերբական օդակայանի ռմբակոծումը գնահատել է որպես բոսնիական սերբերի դեմ հերթական հանցագործություն: Զարմանք է հարուցում, որ մուսուլմանների նկատմամբ Հյուսիսատլանտյան դաշինքը համանման միջոցառումներ չի կիրառում, չնայած հենց մուսուլմաններն են արյունահեղ այդ հակամարտությունը սանձազերծել, նշվում է փաստաթղթում: Միաժամանակ այստեղ տարակուսանք է հայտնվում Եվրոպայի քաղաքագետների կարճատեսության նկատմամբ, որոնք «սեփական ձեռքերով մուսուլմանական ծայրահեղականության բազա են ստեղծում Եվրոպայի կենտրոնում»:

Ռադիոակտիվ բում Հունգարիայում

ԲՈՒԴԱՊԵՇՏ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՖԱՍՏ: Հունգարիայի պաշտոնյաները հայտարարել են, որ անցած երկու շաբաթների ընթացքում երկրում առգրավվել է 27 կիլոգրամ ռադիոակտիվ նյութ: Բուդապեշտի ֆիզիկական հետազոտությունների կենտրոնական ինստիտուտի ներկայացուցիչներն ասել են, որ առայժմ ճշտված չէ, թե հայտնաբերված նյութը ուրա՞ն է, թե ռադիոակտիվ այլ բաղադրանյութ: Այն այժմ պահվում է հիշյալ ինստիտուտում, ուր ուսումնասիրություն են անցկացնում նաեւ ռուս փորձագետները:

Իրանը ինքնաթիռներ է գնում

Իրանը մտադիր է իր դեմ միջազգային պատժամիջոցները վերացնելուց հետո 20 ուղեւորատար ինքնաթիռ գնել արտասահմանում: Ինչպես նոյեմբերի 21-ին հաղորդել է Իրանի քաղաքացիական ավիացիայի պետ Ռաֆի Բաքին, «Դա մատակարարման գործարքները կնքելու ժամանակ նախապատվությունը կտրվի այն երկրներին, որոնք Իրանին օգնել են մեղմելու շրջափակման հետեւանքները»: Ըստ որում, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի հաղորդման համաձայն, նա հավաստել է, որ խոսքը գլխավորապես Ֆրանսիայի մասին է: Ռ. Արդել Բաքին նշել է, որ եվրոպական «Աէրոբուս» ընկերությունից գնվելիք 10 ինքնաթիռների դիմաց կվճարվի 6 միլիարդ դոլլար: Պարսից ծոցի ճգնաժամի ընթացքում իրաքյան ավիաուղիներին պատկանող 15 «Բոինգ» ինքնաթիռ են անցել հարեւան պետությունների տարածքներ, ուր եւ գտնվում են մինչեւ օրս: 6 ինքնաթիռ հայտնվել են Հորդանանում, 4 Թունիսում եւ 5-ը Իրանում:

ԱՐՄԵՆՊՌԵՍ

digitised by A.R.A.R.@

Մշակույթ

Ջավախքի շունչը կտրվում է

Այսօր, ինչ խոսք, Ջավախքում կյանքը ծանրացել է, կրթօջախներին սպառնում է ահավոր աղետ՝ վտանգի տակ է մի ամբողջ սերնդի կրթության գործը: Անցած ուսումնական տարում վառելիքի սղության պատճառով դպրոցներում դասերն անցկացվեցին կիսատ-պռատ, խմիջիայլոց: Ջավախքեցի լրագրող Մուշեղ Սեդրակյանն այս եւ այլ խնդիրների առիթով պատասխանում է իր հայրենակից գործընկեր Միսակ Թորոսյանի հարցերին:

– Պրն. Սեդրակյան, այսօր մշակութային կյանքը հանգա՞ծ է Ջավախքում:

– Չնայած բազում հոգսերին ու դժվարություններին, մշակութային կյանքն այնուամենայնիվ կա, ընթանում է իր բնական հունով: Ցավալին այն է, որ մշակույթի օջախները հայտնվել են ծանր կացության մեջ: Նախ, վարձատրությունը կտրվում է եւ, բնականաբար, համագործակցություն չկա այս բնագավառի աշխատողների շրջանում: Փակ են ակումբներն ու մշակույթի տները: Դրանք բացվում են միայն դեպքից դեպք հյուրախաղերի ժամանակ: Սակայն կան մշակույթի տներ, որոնք գործում են: Գանձայի մշակույթի տանը երրորդ տարին անընդմեջ անցկացվում է երգի փառատոն, որտեղ չորս օր շարունակ հանդես են գալիս գյուղի շնորհալի մարդիկ: Իսկ առավել լավ կատարողները պարգեւատրվում են:

Ինչպես միշտ, այս տարի եւս մեծ շուքով նշեցինք աշուղ Ջիվանու եւ Վահան Տերյանի հիշատակին անցկացվող ավանդական դարձած տոնահանդեսները Կարծախում եւ Գանձայում: Ավելին, վերջերս Ախալքալաքում կազմակերպվեց քանդակագործության սիմպոզիում, որտեղ վեց քանդակագործներ երկու ամսվա ընթացքում հղկելով տեղական բազալտ, քանդակներից գրեթե զարդ Ախալքալաք քաղաքին նվիրեցին մեկական քանդակներ: Դրանցից «Սուրբ Աստվածածին» եւ «Մայրություն» քանդակները տեղադրվեցին եկեղեցու բակում: Իսկ մշակույթի պալատի առջեւ, Լենինի բազմոտ պատվանդանի տեղում կանգնեցվեց «Մովսես Խորենացին»: Մյուս կողմից, ծանր կացության մեջ են հայտնվել Ջավախքում գործող երեք թանգարանները: Իմ կարծիքով, պետք է վերանայվեն թանգարանների ցուցադրանքները, որովհետեւ դրանք համալրված են եղել կոմունիստական հասարակարգի ոգով: Ախալքալաքի գավառագիտական թանգարանը գործում է նույնիսկ ձմռանը, թեեւ տեղավորված է խոնավ մի շենքում:

– Կուպոն-աշխատավարձի պատճառով ուսուցիչներից շատերը թողել են դպրոցը: Այսօր, ինչ խոսք, մեծ վտանգ է սպառնում Ջավախքի դպրոցներին: Արդյոք այդ փաստը չի՞ անհանգստացնում շրջանի մտավորականությանը:

– Դպրոցների վիճակն այսօր շատ ողբերգական է: Բոգդանովկայի շրջանում ուսումնական տարին սկսվեց սեպտեմբերի 5-ից, քանի որ ուսուցիչները պատրաստ էին հայտարարել այն պարզ պատճառով, որ նրանք վարձատրվում են արժեզրկված կուպոնով, որով ոչինչ գնել հնարավոր չէ: Այնուամենայնիվ, ուսումնական տարին սկսվել է, եւ տնտեսությունների ղեկավարները խոստացել են այս կամ այն չափով օժանդակել ուսուցիչներին: Ցավալին այն է, որ այսօր հարյուրավոր որակյալ մասնագետներ հարկադրաբար թողել են իրենց սիրած գործը եւ իրենց գոյությունը պահպանելու համար մեկնել են արտասահման աշխատանքի կամ էլ անցել են առեւտրի զբաղմունքի: Դպրոցներում հիմնականում մնացել են կենսաթոշակառուներն ու կանայք: Շատ դեպքերում էլ բարձրորակ մասնագետներին փոխարինում են դպրոցներում իրենց գիտելիքներով չփայլող միջնակարգ կրթությամբ երիտասարդներ: Այսօր մեր ուսուցիչները միջին հաշվով ստանում են 2.5 միլիոն կուպոն, սակայն այդ աշխատավարձ-կուպոնը ոչ մի տեղ չեն կարող օգտագործել: Այսօր Ջավախքի մտավորականության հուզող խնդիրներից մեկը դպրոցն է, հայեցի դաստիարակության գործը: Ի դեպ, մեր ուսուցիչների մասին պետք է ասել, որ նրանք այսօր փաստորեն աշխատում են ձրի՝ գիտակցելով իրենց կատարած աշխատանքի վեհությունն ու նշանակությունը: Մյուս կողմից, կան կազմակերպություններ, որոնք այս կամ այն չափով օգնում են դպրոցներին: Օրինակ, Բոգդանովկայի հայկական դպրոցին շեֆության կարգով օգնում է տեղի պանրագործարանը: Վերջերս Իրանից կաթողիկե եկեղեցու ներկայացուցիչները եկել էին Հեշտիա գյուղը եւ հազար դոլլար նվիրաբերեցին երկու միջնակարգ դպրոցներին: Սրանք, իհարկե, մասնակի փաստեր են, սակայն իմ կարծիքով հարցի ոչ արմատական լուծում: Ամենապարզագույն ելքն այն է, որ պետք է ստեղծվեն դպրոցական ֆոնդեր: Ճիշտ է, շրջանային վարչությունները իրենց հերթին Բոգդանովկայում մեկական, իսկ Ախալքալաքում կենտրոնական պարկ ալյուր են տվել ուսուցիչներին, սակայն կարծում եմ

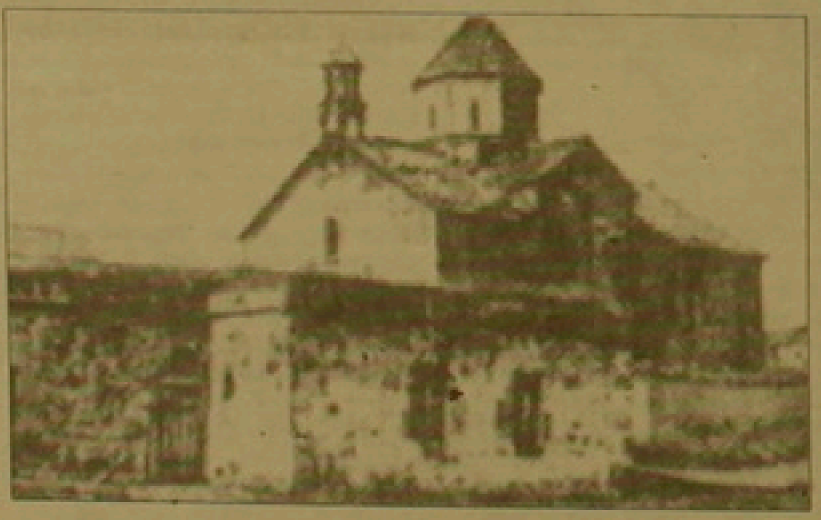

դա էլ հեշտ չէ:

– Ի՞նչ եք կարծում, այս ձմռանը Ջավախքի դպրոցներում դասերը անցած տարվա նման կընդհատվե՞ն, թե՞...

– Նախ, կա Վրաստանի լուսավորության նախարարության որոշումը ձմռային երեքամսյա դպրոցական արձակուրդի մասին: Կա նաեւ Վրաստանի Նախարարների կաբինետի ընդունած որոշումը, որով բյուջետային կազմակերպություններին պետք է հատկացվի 2.5 տոննա վառելանյութ: Բայց մինչեւ օրս այդ որոշումը մնում է թղթի վրա, եւ անհույս վիճակում ենք: Ձմռան շեմին ենք, դասասենյակներում ջերմաստիճանը զրոյից ցածր է, բայց այդպես էլ պարզ չէ, թե դպրոցները վառելանյութ կստանան, թե ոչ: Հենց սրանից էլ կախված է ձմռանը դպրոցներում դասերը շարունակել-չշարունակելու հարցը:

– Իսկ ինչպիսի՞ն է լրատվական միջոցների վիճակը Ջավախքում:

– Դարձյալ ծանր է, տեխնիկական հզորություն չկա, էլեկտրաէներգիա չկա... Մի խոսքով շատ ինչ բան կա: «Փարոս» եւ «Արշալույս» շրջանային թերթերը մեծ դժվարությամբ լույս են տեսնում ամիսը մեկ անգամ: Լրագրողները բավարար չեն վարձատրվում, շատ դեպքերում աշխատում են վճարով: Էլեկտրաէներգիայի բացակայության պատճառով չեն գործում տեղական «Ջավախք» եւ «Փարվանա» հեռուստաֆիրմաները: Նորաստեղծ «Ջավախք» թերթն էլ ուշ-ուշ է տպագրվում: Հայաստանից երկու ամիս է, ինչ թերթ չենք ստանում, իսկ Թբիլիսիում հրատարակվող հայատառ «Վրաստան» թերթն էլ ստանում ենք մեկ-երկու ամիս ուշացումով: Մի խոսքով, Ջավախքում այսօր լրատվական շրջափակում է:

Արդեն աշխատում է ՀՀՇ-ի օգնությամբ ձեռք բերված էլեկտրակայանը, որը Ախալքալաքի տպարանում կարգավորում է էլեկտրաէներգիայի հարցը: Այն հուսալի նախադրյալներ կստեղծի թերթը ժամանակին տպագրելու համար: Այսօր խնդիրն այն է, որ թերթերը չփակվեն, հակառակ դեպքում հետո թերթ բացելը շատ դժվար կլինի: Ախալցխայի եւ Ծալկայի շրջանային թերթերի հայկական էջերը այսօր փակվել են: Միայն առանձին դեպքերում հայերեն տպագրվում են փոքրիկ ինֆորմացիաներ: Մտադիր ենք «Ջավախք» թերթը հրատարակել նաեւ Ծալկայի եւ Ախալցխայի հայության համար:

– Պրն. Սեդրակյան, վերջին մի քանի տարիներին Ջավախքի մշակութային կյանքում շնորհակալ գործ եք կատարում: Անցյալ տարի կազմեցիք եւ հրատարակեցիք «Բոգդանովկայի շրջան» տեղեկագիրքը: Որքան ինձ հայտնի է նոր գիրք եք պատրաստում տպագրության...

– Կռահեցիք. խոսքը «Ջավախք. մարդիկ եւ տարիներ» գրքի մասին է: Այդ գրքի պատրաստումը սկսել ենք անցած ձմռանը Ախալքալաքի գավառագիտական թանգարանի նախաձեռնությամբ: Հիշյալ գրքում տեղ են գտնելու Ջավախքում ծնված բոլոր անվանի մարդիկ, ինչպես նաեւ Ջավախքի գյուղերի պատմությունը: Մեզ հաջողվել է բավարար քանակի նյութեր հավաքել շուրջ հինգ հարյուր անձանց վերաբերյալ: Այնպես որ, գրքի լրամշակված տեքստն արդեն պատրաստ է: Խնդիրն այն է, որ չունենք հովանավորներ: Իսկ մեր միջոցները չեն բավարարում, որպեսզի որեւէ մեկին գործուղենք Երեւան արխիվներից անհրաժեշտ փաստեր հավաքելու: Երբ մեր մտավորականությունը փոքր-ինչ աջակցություն ցույց տա, այդ գիրքը գուցե նույն տարի կհասնի ընթերցողին:

– Հուսանք, որ այս նյութը հրատարակվելուց հետո Ջավախքի երեւանաբնակ մտավորականությունը, ինչու չէ՝ նաեւ գործարար մարդիկ, կաջակցեն, որպեսզի «Ջավախք. մարդիկ եւ տարիներ» գիրքը հնարավորին չափ շուտ հասնի ընթերցողին:

ՄԻՍԱԿ ԹՈՐՈՍՅԱՆ,
Ախալքալաք

ԵՐԵՎԱՆ

Արմեն Հովհաննիսյանի առաջին ցուցահանդեսը

«Արմեաս» ... ցուցասրահում դեռեւս շարունակվում է 26-ամյա նկարիչ, գեղարվեստաթատերական ինստիտուտի 5-րդ կուրսի ուսանող Արմեն Հովհաննիսյանի աշխատանքների առաջին ներկայացումը: Նկարչի գործերի ... թվով 23 կտավներ բացառապես վերջին երկու տարիների ստեղծագործություններ են: Ներկայացված ցուցահանդեսը կազմակերպել է Ազգային պատկերասրահի փոխտնօրենի ... Ֆելոր Չալաբյանը, եւ սա նրա ուղերով հովանավորված արդեն 4-րդ ցուցահանդեսն է:

Արմենը փոքր-ինչ վատ է լսում, բայց անկախ ամենից, ստեղծագործողի հոգու արտահայտման եւ հաղորդակցման հիմնական միջոցները թուղթն ու գրիչն են, կտավն ու վրձինը, նոտաները ու երաժշտական գործիքները, այնուհետեւ՝ ձայնը, կավը, մետաղը: Պահանջները, որոնք դրել է Արմենի հոգին իր առջեւ, պարզ են ու հասկանալի. այն է՝ ներկայիս աշխարհի ռեալիստական արտապատկերումը: Շրջակա միջավայրի բազմազանությամբ է պայմանավորված նկարչի բազմաժանրությունը: (Ակնհայտ է ուսուցիչ Եդուարդ Իսաբեկյանի ազդեցությունը, սակայն ի տարբերություն նրա, Արմենի կտավներում բացակայում են թե՛ պատմական կոմպոզիցիաները, թե՛ իմնան կարները): Ընդհանուր առմամբ, այստեղ ցուցադրվող աշխատանքները գրեթե ամբողջովին լուսավորում են նկարչին ծագող հորիզոնները, ներկայացնելով այն հիմնական ժանրերը, որոնցում նա կատարելագործում է իր շնորհը:

Վառ եւ խամրած գույների ներդաշնակությամբ գրավիչ են «Նատյուրմորտներ» («Ծաղիկներ», 1993 թ., «Պատուհան», 1993 թ.) եւ «Բնապատկերներ» («Աշտարակ», 1994 թ., «Սաղմոսավանք» եւ այլն) շարքերը: Այսօրվա Երեւանի լռությանը համահունչ՝ անշարժ եւ լուռ է, նույնիսկ անշունչ «Քաղաքային տեսարաններ» շարքը («Աբովյան փողոց», 1993 թ., «Կոնդ», 1993 եւ 1994 թթ. եւ այլն): Ներկայացված «Երկրաշարժ» (1994 թ.) եւ «Փախստականներ» (1994 թ.) կտավները վերջին տարիների հայաստանյան օրերի արձագանքն են: (Վերջինս աչքի է ընկնում կատարողական բարձր վարպետությամբ):

Առավել հաջողված են մարդու շունչն ու շարժումները արտացոլող գործերը («Եկեղեցուց առաջ», 1994 թ., «Պարուհիներ», 1994 թ. եւ այլն): Այս շարքի գործերին հարազատ են ֆրանսիական դպրոցի ավանդույթները (մասնավորապես Դեգա), ու երբ Արմենը շարունակի կատարելագործվել այդ ժանրում, ապա իմպրեսիոնիզմը «կներկայանա» նրա արվեստում ոչ իբրեւ հոսանք, այլ տիրող միջնոլորտ:

ԱՐԻՍ ՂԱԶԻՆՅԱՆ

ՆՈՐ ԳԻՐՔ

«Խրամատ եւ երգ»

«Շուշի» հրատարակչությունը լույս է ընծայել մասիսցի ազատամարտիկ Աբրահամ Յոլչեւիյանի բանաստեղծությունների անդրանիկ «Խրամատ եւ երգ» գրքույկը: Գրքի խմբագիր Էռնեստ Եսայանն առաջաբանում գրում է. «Սիրիայի Կամըշլի քաղաքում է ծնվել եւ ծնողների հետ հայրենադարձվել 1966-ին: Արդեն բավական տարիք ուներ (ամուսնացած է, ունի երեք երեխա) ու բազում հոգսեր, երբ սկսվեցին արցախյան իրադարձությունները: ... Արվեստի մարդը՝ պարուսույցն ու երգիչը, փոխեց իր մասնագիտությունը եւ դարձավ մարտնչող զինվոր ու հրամանատար: Վիրավորվել է երկու անգամ: Երրորդ անգամ, Յորաղիգի մոտ ծանր վիրավորվելուց հետո կորցրել է խոսելու (երգելու) ունակությունը»: Մարտիկ-բանաստեղծը ոտանավորներ է ձոնել իր մարտական ընկերներին՝ «Մոնթեին», «Մասիսի ազատամարտիկներին», Եռվանդի (Մուլտո), Ժարիկ Աբգարյանի հիշատակին, ծնողներին, «Մայրիկիս», «Չորս եղբայրը», «Համբերակոյ»: Նա չի դադարում ստեղծագործել: Նորից շարունակում է աշխատել ազգագրական համույթի հետ եւ իր խմբով հաճախ է այցելում Արցախ, իր մարտական ընկերներին ներկայացնելով հայկական խրոխտ պարերն ու երգերը:

Գրքի հրատարակումը հովանավորել են «Հայձուկ» Ա/Մ Մասիսի ձկնակոմբինատը եւ միջշրջանային նյութատեխնիկական մատակարարման բազան:

ՊԵՐՃՈՒՀԻ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

■ *Սխալմունք: Մեր թերթի նոյեմբերի 22-ի համարում նկարիչ Մհեր Աբեղյանի մահվան գույժի հրապարակման հետ տպագրվել է տարիներ առաջ կյանքից հեռացած նկարիչ Հովսեփ Կարալյանի լուսանկարը: Շփոթություն է առաջացրել «Armenia: State: People» (Արթուր Ցոլակյան, Նյու Յորք, 1975 թ.) գիրքը, որից վերատպվել է լուսանկարը: Գրքում Հովսեփ Կարալյանի լուսանկարի տակ, որը տեղադրված է Գրիգոր Խանջյանի, Ռուբեն Ադալյանի, Սարգիս Մուրադյանի, Հովհաննես Զարդարյանի լուսանկարների կողքին, մակագրված է Մ. Աբեղյան (էջ 297): Խմբագրությունը հայցում է հանգուցյալի հարազատների եւ ընթերցողների ներողամտությունը:*

Հրավիրում ենք Ձեզ ներկայ գտնուելու Մոնթէ Մելքոնեան Հիմնադրամի կազմակերպած յուշ երեկոյին, նուիրուած Մոնթէի ծննդեան 37-րդ տարեդարձին:

Դուք առիթ կունենաք դիտելու տեսաերիզներ հրամանատարի մասին եւ ձեզ յուզող հարցերու պատասխանները ստանալու նրա մտերիմներից եւ զինակիցներից:

Ժամանակը՝ 1994 թ. նոյեմբերի 25-ին, ժամը 16:00-ին:
Հասցէ՝ «Նայիրի» կինոթատրոն, Մաշտոցի պողոտայ 50:

ՄՈՆԹԷ ՄԵԼՔՈՆԵԱՆ ՀԻՄՆԱԴՐԱՄ

digitised by A.R.A.R.@

ՕՐՎԱ ԽՆԴԻՐ

ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Նիկոլայ Ղազարյանը հրաժարական տվեց

Գործկոմը ստիպված էր իր արտառոց սխալն ուղղել նոր սխալով

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ

Նախօրեին ՀՀ սպորտվարչության շենքի դահլիճում տեղի ունեցավ Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիայի գործկոմի ընդլայնված նիստը, որին գործկոմի անդամներից բացի մասնակցում էին ՀՀ սպորտվարչության նախագահ Ավետիսյանը, նրա տեղակալներ Գևորգյանը, Հարությունյանը, ազգային օլիմպիական կոմիտեի գլխավոր քարտուղար Յավրյանը, հրավիրված թիմերի ներկայացուցիչները և մարզական լրագրողներն ու մեկնաբանները։ Քննարկվում էին շատ կարևոր հարցեր։ Դրանցից առաջինը ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ Նիկոլայ Ղազարյանի հրաժարականի դիմումն էր, որում Նիկոլայ Ղազարյանը մասնավորապես նշում է. «1992 թ.-ին միաձայն ընտրվեցի ՀՀ ֆուտբոլի ֆեդերացիայի նախագահ։ Անցած երեք տարվա ընթացքում խոշոր ծավալի աշխատանքներ կատարվեցին։ Հայաստանի ֆուտբոլի ֆեդերացիան անդամագրվեց ՖԻՖԱ-ին և ՈՒԵՖԱ-ին։ Ապահովվեցին հանրապետության պատանեկան, երիտասարդական և ազգային հավաքականների մասնակցությունները Եվրոպայի առաջնություններին։ Կազմակերպվեցին Հայաստանի առաջնություններն ու գավաթի խաղարկությունները։ Ցավոք, բարդ իրադրություն է ստեղծվել ֆեդերացիայի աշխատակիցների և գործկոմի անդամների միջև։ Գործկոմն անվստահություն է հայտնել իմ նկատմամբ և ինձ հանել Բելգիա մեկնող պատվիրակության կազմից։ Ընդ որում, այդ որոշումը կայացվել էր, երբ ես գործուղումով գտնվում էի Շվեյցարիայում։ Գտնում եմ, որ նման պայմաններում իմ հետագա գործունեությունը ֆեդերացիայում անիմաստ է։ Սակայն ես կշարունակեմ մնալ ֆուտբոլում»։ Այս նախադասությունից հետո գործկոմը որոշեց քննարկել դիմումը, սակայն հուզված Նիկոլայ Ղազարյանը կտրականապես դեմ եղավ դրան, ասելով, որ քննարկումն անիմաստ է, քանի որ իր վճիռը վերջնական է, և հեռացավ դահլիճից։

Այնուհետև հանդես եկավ ՀՀ սպորտվարչության պետ Ա. Ավետիսյանը. «Վերջին երեք ամիսներին ՀՀ առաջնության հետ կապված բազմաթիվ բողոքներ եմ ստացել, որտեղ նշվում են խաղերի հետ կապված սև ու ծախսի, մարզադաշտերում սարքած տուրտոմփոցների, ֆեդերացիայում ստեղծված անառողջ մթնոլորտի և այլնի մասին։ Մեր թիմերը անկազմակերպ են մասնակցել միջազգային մրցաշարերին։ Մարզադաշտերն ահավոր վիճակում են։ Ֆուտբոլը մեր ազգի համար մեծ խայտառակություն է, քանի որ ժողովուրդն ատում է դրանով։ Ֆեդերացիան իրոք չարդարացրեց իրեն, և պետք է հարգել նախագահի դիմումը»։

Որոշվեց հնարավորություն տալ անցկացնել «Զանգեզուր»-ՀԱԼԱ չկայացած հանդիպումը։ Հիշեցնենք, որ ՀԱԼԱ-ն երկրորդ տեղն ապահոված համարելով Գորիս չմեկնեց, այդ առթիվ նախապես հաստատ դիմում ներկայացնելով ֆեդերացիային և պատճառ բերելով ֆինանսական դժվարությունները։ Նման դեպքերում, կանոնադրության համաձայն, խաղին չներկայացող թիմին պարտություն է գրանցվում։ Սակայն, ինչ-որ ձևով

Հայաստանի հավաքականը Մարսելի «Օլիմպիկի» հետ խաղից առաջ։

Գործկոմը որոշեց հրավիրել արտահերթ կոնֆերանս։ Այն կայանալու է դեկտեմբերի 23-ին, ժամը 11-ին, Երևանի Շախմատի կենտրոնական տանը։ Կոնֆերանսի օրակարգում կլինեն.

1. Հաշվետվություն ֆեդերացիայի կատարած աշխատանքների մասին։
2. Փոփոխություններ կանոնադրությունում։
3. Ֆեդերացիայի նախագահի և գործկոմի անդամների նոր ընտրություն։

Կարևոր հարցերից մեկը նաև ՀԱԼԱ-ի բողոքն էր կապված «ԲՄԱ-Արայի»-«Արարատ» հանդիպման հետ, որը, հակառակ կանոնադրության, ֆեդերացիայի գործկոմի սխալ որոշմամբ վերախաղարկվեց։ Գործկոմի նիստի ընթացքում բոլոր անդամները նշեցին, որ իրոք մեծ սխալ է թույլ տրվել, որն ուղղելու այլևս ուրիշ ճանապարհ չկա։ Փաստորեն գործկոմը հայտնվել էր անելանելի վիճակի մեջ։ Ելքը գտնվեց։ Գործկոմի անդամներից բարձրագույն կարգի մրցավար Սերգեյ Առաքելյանն առաջարկեց սխալն ուղղել սխալով։ Ֆուտբոլային արդարությունը վերականգնելու և ՀԱԼԱ-ին երկրորդ տեղը գրավելու հնարավորություն տալու համար, գործկոմը ծածկված նոր սխալ որոշում կայացրեց։

Եվ այսպես, նոյեմբերի 30-ին Գորիսում նշանակված է «Զանգեզուր»-ՀԱԼԱ հանդիպումը։

Հետաքրքիր ևս մեկ փաստ։ Մրցումների կազմակերպման կոմիտեի նախագահ Սլավա Ղազարյանը հայտարարեց, որ, ըստ ՖԻՖԱ-ի և ՈՒԵՖԱ-ի կանոնադրության, երբ ինչ-ինչ պատճառներով խաղը վերախաղարկվում է, առաջ մեղավորները անպայման պետք է պատժվեն։ Եվ մեղավոր գտնվեցին հանդիպման մրցավար Կարեն Նալբանդյանն ու տեսուչ Նուրիջանյանը։ Նրանց այն մեղադրանքը ներկայացվեց, որ առանց ներքին գործերի աշխատակիցների ներկայության և անվտանգության ապահովության իրավունք չունեին սկսել հանդիպումը։

Հիշեցնենք, որ Կարեն Նալբանդյանն այդ խաղի համար արժանացել էր 8.7 միավորի, որն անչափ բարձր գնահատական է։

ԸՄԲՇԱՄԱՐՏ

Փորձն ու հմտությունը երիտասարդական ավյունի դեմ

Վերջին տարիներին հունա-հռոմեական ըմբշամարտի հանրապետական առաջնություններն անցկացվում էին առանց առաջատար մարզիկների մասնակցության։ Նրանցից ոմանք հաճախ գտնվում էին այլ վայրերում կազմակերպված հավաքական թիմերի ուսումնամարզական հավաքներում, կամ էլ մասնակցում էին արտասահմանյան երկրներում անցկացվող մրցաշարերի։ Այդ իմաստով մարզաձևի հանրապետական այս տարվա առաջնությունը, որն ընթանում է «Դինամո» մարզական ընկերության դահլիճում, տարբերվում է նախորդներից։ Մրցաշարի 86 մասնակիցների շարքում են Եվրոպայի երիտասարդական և մեծահասակների առաջնությունների չեմպիոն, աշխարհի առաջնության մրցանակակիր Արմեն Նազարյանը, աշխարհի պատանեկան առաջնության չեմպիոն, ախուրյանցի Լեւոն Գեղամյանը, նրա հայրենակից, աշխարհի երիտասարդական առաջնության մրցանակակիր Արմեն Մկրտչյանը, գյումրեցիներ Վարդան Պալոյանը, Ցոլակ Եղիշեյանը և այլ անվանի ըմբիշներ։

Առաջնությունը հարուստ է նաև իր աշխարհագրությամբ, որը խորհրդանշում է մարզաձևի զարգացումը ոչ միայն մայրաքաղաքում, այլև հանրապետության մյուս շրջաններում։ Մրցումներին մասնակցելու հայտեր են ներկայացրել Արմավիրի, Էջմիածնի, Վարդենիսի, Ախուրյանի մարզական կազմակերպությունները, ֆիզկուլտուրայի ինստիտուտը, Նորայր Մուշեղյանի ղեկավարած ըմբշամարտի մասնագիտացված մարզադպրոցը, «Դինամո», ԲԿՄԱ, «Հայաստան» մարզական ընկերությունները։

Մրցաշարի անցկացման երկրորդ օրը տեղի ունեցավ առաջնության հանդիսավոր բացման արարողությունը, որտեղ մասնակիցներին ողջույնի խոսք ասաց հունա-հռոմեական ըմբշամարտի հանրապետական ֆեդերացիայի նախագահ Հայրապետ Հայրապետյանը։ Առաջնության մասնակիցներին ու հանդիսականներին իր գեղարվեստական ողջույնն էր բերել պարային համույթը։ Այդ արարողությունից հետո նորից գորգ դուրս եկան ըմբիշները, անցկացնելով իրենց երկրորդ գոտեմարտը։ Առաջինը պայքարի մեջ մտան 57 կգ քաշային կարգի մարզիկները։ Վարդենիսցի Ղուկաս Սահակյանի և վերջերս Իրանում անցկացված միջազգային մրցաշարի հաղթող Արթուր Սարգսյանի միջև համառ պայքար ծավալվեց։ Ի վերջո, երկու միավորի առավելությամբ հաղթեց Սարգսյանը։ Երևանցի դինամոյական Հրաչիկ Հայրապետյանի և գյումրեցի Վոլոդյա Աստոյանի հանդիպումն ավարտվեց Աստոյանի հաղթանակով։ Անչափ լարված ընթացավ տիտղոսակիր մարզիկ Արմեն Նազարյանի և աշխարհի երիտասարդական առաջնության մրցանակակիր Արմեն Թովմասյանի հանդիպումը։ Առաջինի փորձն ու հմտությունը թեև գերադասելի էին խոստմնալի հռանդավառ ունեցող երիտասարդի նկատմամբ, բայց կարելի է ասել, որ հավասարների պայքար ընթացավ։ Այնուամենայնիվ Նազարյանը հաղթեց միավորների փոքր տարբերությամբ։

ՂԵՎՈՆԴ ԳԵՎՈՐԳՅԱՆ

ՈՒԵՖԱ

Իսպանական թիմերի հաջողությունը

ՈՒԵՖԱ-ի գավաթի խաղարկությունում կայացել են 1/8 եզրափակիչի առաջին հանդիպումները։ Հաջող ելույթներ են ունեցել իսպանական թիմերը։ Բիլբաոյի «Ատլետիկոն» և Լա Կորունյայի «Դեպորտիվոն» սեփական հարկի տակ միևնույն՝ 1-0 հաշվով հաղթել են իրենց մրցակիցներին՝ իտալական «Պարմային» և Դորտմունդի «Բորուսիային»։ Իսկ Եվրոպայի ամենատիտղոսակիր ակումբներից մեկը՝ Մադրիդի «Ռեալը», հյուրընկալվել էր դանիական «Օդենսե» ակումբին և հաղթել 3-2 հաշվով, դրանով իսկ ստեղծելով պատասխան խաղից առաջ հիանալի նախադրյալներ հաջողությամբ հաղթահարելու հերթական արգելքը։ Եւս երկու հանդիպումներում հյուրերը հաղթանակներ են տոնել։ Իտալական «Լացիոն» Ցյուրիխում 2-1 հաշվով առավելության է հասել «Տրաբզոնսպորի» նկատմամբ, իսկ Լեւերկուզենի «Բայերը» (Գերմանիա) ջախջախիչ պարտության է մատնել լեհական «Կատովիցե» ակումբին՝ 4-1։ Պատասխան հանդիպումները կկայանան երկու շաբաթ հետո։

«Ոչ ֆուտբոլային» Աֆրիկան հաղթեց «ֆուտբոլային» Եվրոպային

ԳՐԻԳՈՐ ԱԹՈՒՐՅԱՆ

Ինչպես «Ազգն» արդեն գրել է, ամեն մի ցամաքամաս լրացուցիչ տեղեր էր պահանջում ՖԻՖԱ-ից աշխարհի առաջիկա առաջնությունում։ ՖԻՖԱ-ի նախագահ Ժոաո Ավելանժի վրա ճնշում էին գործադրում բոլոր ցամաքամասերի կոնֆեդերացիաները և փորձում էին ապացուցել իրենց պահանջների հիմնավորվածությունը։ Նյու Յորքում տեղի ունեցած վերջին խորհրդակցությունում ՖԻՖԱ-ն հաստատեց 1998 թ.-ին Ֆրանսիայում կայանալիք ֆուտբոլի աշխարհի առաջնության մասնակիցների թիվը ամեն մի աշխարհամասից։ Ինչպես գրել էինք, Եվրոպան պահանջում էր 15 տեղ, սակայն ստացավ 14-ը, որը հին աշխարհամասի համար պարտություն էր ՖԻՖԱ-ի հետ մենամարտում։ Հաղթող դուրս եկավ Աֆրիկան, որն իր 51 ազգային ֆեդերացիաների ճնշման շնորհիվ կարողացավ ՖԻՖԱ-ից ստանալ 5 տեղ։ Հիշեցնենք, որ աշխարհի վերջին առաջնությունում Աֆրիկայից մասնակցում էին 3 հավաքականներ՝ Նիգերիան, Կամերունը և Մարոկկոն։ Հարավային Ամերիկան

պետք է գոհ լինի իր 4 տեղով։ Հյուսիսային ու Կենտրոնական Ամերիկային տրվել է 3, իսկ Ասիային՝ 4 տեղ։ Աֆրիկայի կոնֆեդերացիայի նախագահ Իսսա Հայաթուն հայտարարեց. «Մեծ տոն է Աֆրիկայի համար։ Երկու ամիս առաջ որևէ կողմի համար։ Երկու ամիս առաջ չէի կարող անցնել նման մեկի մտքով

քան։ Այս որոշումը Աֆրիկայի ֆուտբոլի հաջողության պաշտոնական ճանաչումն է ամբողջ աշխարհում»։ Միաժամանակ, որոշ մասնագետներ և լրագրողներ նշեցին, որ Աֆրիկայի կոնֆեդերացիայի նախագահը մեծ ճնշում է գործադրել ՖԻՖԱ-ի նախագահի վրա։ «Եւ որոշումը վճարեց Աֆրիկայի համար, և 1998 թ.-ին հին աշխարհամասի որևէ թիմ պետք է նվաճի աշխարհի չեմպիոնի կոչումը, որպեսզի 2002 թ. աշխարհի առաջնությունում գոնե պահպանվի այդ 14 տեղը», ասում են եվրոպացի շատ մասնագետներ։ Իրոք որ միայն խաղադաշտում չէ, որ որոշվում է ֆուտբոլի բախտը։ Ո՞վ է ասել, որ ֆուտբոլը մեծ քաղաքականություն է. կեցցե նա։ ՖԻՖԱ-ն Նյու Յորքի իր խորհրդակցությունում միաժամանակ որոշեց 1996 թ. Ատլանտայի օլիմպիական խաղերում ֆուտբոլային մրցաշարի մասնակիցների թիվը՝ ըստ աշխարհամասերից։ Ահա այդ բաշխումը՝ Եվրոպա՝ 5, Ասիա՝ 3, Աֆրիկա՝ 3, Հվ. Ամերիկա՝ 2, Կենտրոնական Ամերիկա, Հյուսիսային Ամերիկա և Օվկիանիա՝ 3։

ՀԱՄԱՌՈՏ

Գներն աճում են

Աշխարհի նախկին չեմպիոն, բրազիլացի հանրահայտ խաղացող Ժաիրզինյոն, նկատելով երիտասարդ ֆուտբոլիստ Ռոնալդոյի տաղանդը, որին Պելե են անվանում, 1993 թ. սկզբներին նրան գնել էր 200 հազար ֆրանկով։ Մի քանի շաբաթ անց Ժաիրզինյոն շուրջ 5 միլիոն ֆրանկով Ռոնալդոյին վաճառեց «Բելու Հորիզոնտե» ակումբին։ Իսկ վերջինիս ղեկավարները, իրենց հերթին, 40 միլիոն ֆրանկով նորընծա աստղին զիջեցին հոլանդական «Էյնդհովեն» ակումբին։

Շաքիլ Օ'Նիլի կրթական մակարդակը

Ամերիկացի տաղանդավոր բասկետբոլիստ Շաքիլ Օ'Նիլի կրթական մակարդակն, ըստ լրագրողների, շատ ցածր է։ Վերջերս նա մի ուղևորություն էր կատարել Հունաստան։ Երբ Շաքիլ Օ'Նիլին հարցրեցին. «Եղա՞ր Պարթենոնում», նա չիմանալով, որ Պարթենոնը հին հունական ճարտարապետական մեծ պալատ է, որը երևում է Աթենքի ցանկացած ծայրից, ասաց. «Կարծեմ թե ես պարտավոր եմ հիշել բոլոր դիսկոտեկների անունները»։

Հայրենիք վերադառնալու համար միլիոններ պետք է վճարել

9 տարի Մոնակոյում հաստատվելուց հետո գերմանացի անվանի թենիսիստ Բորիս Բեկերը մտադիր է Գերմանիա վերադառնալ։ Բայց դրա համար Բեկերը պետք է Գերմանիայի ֆինանսների նախարարությանն իր եկամուտներից շուրջ 80 մլն. գերմանական մարկի տուրք վճարի։ Դա կազմում է թենիսիստի ընդհանուր կապիտալի (150 մլն. մարկ) 53 տոկոսը։

digitised by A.R.A.R.@

Օրվա հետքերով

ՕՏԱՐ ՄԱՄՈՒԼ

Նավթային գործարքի միջոցով Ալիեւը ձգտում է ետ բերել կորցրածը

«Ինթերնեյշնլ հերալդ թրիբյուն» թերթը, որը «Վաշինգտոն փոստ» եւ «Նյու Յորք թայմս» ամերիկյան թերթերի համատեղ եւրոպական հրատարակությունն է, նոյեմբերի 21-ի համարում, ինչպես հաղորդում է «Ազատություն» ռադիոկայանը, հրապարակել է մեկնաբանություն՝ նվիրված հայ-ադրբեջանական հակամարտությանը: Հեղինակներն են՝ Մեծ Բրիտանիայի Լորդերի պալատի փոխխոսնակ Քերոլայն Քոքսը եւ «Քրիստոնեական համերաշխություն» իրավապաշտպան կազմակերպության նախագահի օգնական Ջոն Էյբները: «Բարձրաստիճան ամերիկյան պաշտոնյաները կանխատեսում են, որ նավթային գործարքը տնտեսական բարգավաճում կբերի այս անկայուն տարածաշրջանին, որտեղ բախվում են Ռուսաստանի, Թուրքիայի եւ Իրանի շահերը», գրում են հեղինակները: Ամերիկյան պաշտոնյաների կարծիքով՝ գործարքի ստորագրումը մեծ հաղթանակ էր Ռուսաստանի եւ Արեւմուտքի միջեւ ընթացող քաղաքական մեծ խաղում: «Նավթային կապիտալի մեծ ներհոսքը Ադրբեջան կարող է նպաստել բռնատիրության հաստատմանը այդ երկրում եւ սրել Լեռնային Ղարաբաղի հակամարտությունը», գրում են հեղինակները: Արեւմուտքը պետք է իմանա, որ Ադրբեջանի քաղաքական վերնախավը համակված է կոմունիստական ոգով եւ արթնացրել է ազգային ծայրահեղականության ոգին: Իսկական ժողովրդավարական ուժերը հնարավորություն չունեն դրսեւորվելու: Մարդու իրավունքների խախտումները Ադրբեջանում ուշադրության չեն արժանանում:

Քաղաքացիական ազատությունները գոյություն ունեն միայն թղթի վրա: Ձերբակալվում են ընդդիմության գործիչները: Ադրբեջանի կառավարությունը եւ միլիցիան պատանդ են պահում բազմաթիվ հայերի, այդ թվում՝ կանանց եւ երեխաների: Քոքսը եւ Էյբները նշում են, որ ադրբեջանական լծից ազատվելու համար ԼՂ ժողովրդի ծավալած խաղաղ պայքարին ադրբեջանցիները պատասխանեցին բռնությամբ: «Հայկական ուժերը անցան վճռական հարձակման միայն այն ժամանակ, երբ ադրբեջանական բանակը զանգվածային ոչնչացման զենքերով հարձակվեց Ղարաբաղի գյուղերի եւ խաղաղների վրա՝ գրավելով նրա տարածքի 40 տոկոսը: Այդ պահից սկսած ռազմական կացությունը փոխվեց հօգուտ հայերի: Ադրբեջանական ուժերը ծանր պարտություններ կրեցին: Տապալվեց նախագահ Էլչիբեյը: Պարտությունները ստիպեցին նաեւ Ալիեւին, որը ծանր կորուստների պայմաններում ստիպված էր ստորագրել հրադադարի համաձայնագիրը: Նրա ռազմավարական նպատակն էր ժամանակ շահել՝ ավելի նպաստավոր պայմաններում պատերազմը վերսկսելու համար: Նա չի թաքցրել, որ իր առաջնահերթ խնդիրն է վերակենդանացնել նվաստացած եւ պարտված ադրբեջանական բանակը, եւ որ այդ գործում նրան օգնում են Թուրքիայից, Իրանից եւ Պակիստանից եկած զինվորական փորձագետները: Ստորագրելով նավթային պայմանագիրը՝ Ալիեւը հույս ունի, որ Արեւմուտքը անհրաժեշտ նյութական օժանդակություն կտրամադրի եւ քաղաքական աջակցություն ցույց կտա ԼՂ-ում ռազմական հաղթանակ տանելու համար, եւ այդ օժանդակությունները արդեն ճանապարհին են: Միջազգային նավթային դոլարները՝ այդ թվում նաեւ կառավարության համար նախատեսված 300 մլն. դոլար պարգեւը, տարվա վերջին կլցնեն Ադրբեջանի պատերազմական գանձարանը»: ԱՄՆ-ը եւ իր դաշնակիցները չպետք է խրախուսեն Ադրբեջանի հետագա հարձակողական ծրագրերը: Արեւմուտքը պետք է նավթային գործարքին 2 նախապայման կցի: Առաջինը ժողովրդավարական կառավարության հաստատումն է, երկրորդը՝ Լեռնային Ղարաբաղի եւ Հայաստանի Թուրքիայի ու Ադրբեջանի պարտադրած շրջափակման վերացումը: Հեղինակներն առաջարկում են նախագահ Քլինթոնին քաղաքական կշիռ ունեցող հատուկ պատվիրակ նշանակել, որը նախ կօժանդակի Ռուսաստանի եւ ԵԱՀԽ-ի միջնորդներին հակամարտության գոտում վստահելի խաղաղապահ ուժեր տեղակայելու գործում եւ երկրորդը՝ կնպաստի Ղարաբաղում եւ Ադրբեջանում մարդու իրավունքների պաշտպանության գործին: «Միայն այս ամենից հետո միայն միջազգային համայնքը կարող է ակնկալել, որ ղարաբաղյան ուժերը կպահեն իրենց խոսքը եւ դուրս կբերեն ուժերը գրավված ադրբեջանական տարածքներից, բացառությամբ Լաչինի մարդասիրական միջանցքի, որը Հայաստանին կապող կյանքի միակ ճանապարհն է», եզրափակում են Ք. Քոքսը եւ Ջ. Էյբները:

ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ

ԱՆՑՈՒԴԱՐՁ

ԽՍՀՄ «կուսակցական փողերի» հետքը չգտնվեց

ԼՈՆԴՈՆ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՌԻԱ-ՆՈՎՈՍՏԻ: Նախկին ԽՄԿԿ-ից Արեւմուտք ապօրինաբար փոխադրված մեծ գումարների, այսպես կոչված «կուսակցական փողերի» որոնումները ավարտվել են անարդյունք: Այդ մասին հայտարարեց կորպորատիվ հետաքննությունների «Քրոլ ասոշիեյթս» միջազգային գործակալության նախագահ Ջուլիուս Քրոլը: Նա դա համարեց ընկերության 22-ամյա գործունեության ամենամեծ ձախողումը, պատճառաբանելով այն բանով, որ Ռուսաստանի իշխանությունների անհրաժեշտ տեղեկությունները չեն տվել փողերն Արեւմուտք փոխանցած անձանց մասին:

1992 թ. Ռուսաստանի կառավարությունը Եգոր Գայդարի գլխավորությամբ այդ գործակալությանը պատվիրել էր կնքել «կուսակցական փողերի» անհետացման փոխադրման մեղավոր անձանց եւ կազմակերպությունների պարզելու նպատակով: Քրոլի խոսքերով, Ռուսաստանի իշխանությունները դրանից հետո չեն աջակցել կասկածելի բանկային հաշիվներին եւ Արեւմուտքում ռուսաստանցիների կողմից սեփականության ձեռքբերման վերաբերող գործերի բացահայտմանը:

Քրիս Նորմանը եւ Սյուզի Քուատրոն մտադիր են գնել MMM-ի բաժնետոմսերը

ՄՈՍԿՎԱ, 23 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՆՖՈ-ԳՐԵՍ: Դեկտեմբերի 4-ին Կրեմլի համագումարների պալատում տեղի կունենա փոփ երաժշտության կենդանի լեգենդների՝ Քրիս Նորմանի եւ Սյուզի Քուատրոյի համերգը: Ավանդույթի համաձայն, Մոսկվա ժամանած «աստղերը» օթեւանում են «Մետրոպոլ» հյուրանոցում: Ինչպես բացառիկ հայտնեց հյուրախաղերի կազմակերպիչը «Տոսեն» ֆիրման, երաժիշտները ռուսական ծայրամասի մասին որպես հիշատակություն մտադիր են գնել ոչ միայն մատրյոշկաներ եւ ականջօղեր գլխարկներ. նրանք մտադրություն են հայտնել գնելու MMM բաժնետիրական ընկերության բաժնետոմսերը, որի համար արդեն դիմել են համապատասխան հարցում:

ՀԱՄԱՌՈՏ

Բուրյաթիա. Հարձակում լրագրողի վրա

Ինչպես նոյեմբերի 22-ին հայտնի է դարձել ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ի թղթակցին, Բուրյաթիայում հարձակում են գործել այդ հանրապետությունում հայտնի լրագրող Ալեքսեյ Սուրոտինի վրա: Լրագրողը հաճախ է հանդես եկել հասարակական, քաղաքական, դատական թեմաներով սուր հրապարակումներով: Խմբագրատանից երեք հարյուր մետր հեռավորության վրա լրագրողի ճանապարհը կտրել են մի խումբ երիտասարդներ եւ առաջարկել տալ իր գումարները: Սուրոտինը վախկոտներից չի եղել եւ ամեն կերպ կասեցրել է կողոպտիչների ճնշումը:

[illegible]

Ռուսները գերադասում են չդավաճանել իրենց կյանքի ուղեկցին

ՄՈՍԿՎԱ, 22 ՆՈՅԵՄԲԵՐ, ՍՆԱՐՔ-ԻՆՖՈ-ԳՐԵՍ: «Հասարակական կարծիք» հիմնադրամի մասնագետների կողմից հարցման ենթարկված յուրաքանչյուր 10-րդ ռուսաստանցի (11 տոկոս) գտնում է, որ ամուսնական դավաճանությունները միայն ամրացնում են ընտանիքը: Հակառակ տեսակետն ունի հարցվածների 71 տոկոսը, 18 տոկոսը դժվարանում է պատասխանել: Ինչպես եւ սպասվում էր, երիտասարդությունը այս խնդրին զգալիորեն թեթեւ է մոտենում, ոչ մի վատ բան չտեսնելով «ձախ» արշավներում:

ՀԱՄԱԿԱՐԳՉԱՅԻՆ ՀՐԱՏԱՐԱԿՉԱԿԱՆ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆ

A STYLE

ORIGINAL DESIGN

ՕԳՏՎԵՔ ՄԵՐ ԾԱՌԱՅՈՒԹՅՈՒՆՆԵՐԻՑ
ՄԵՆՔ ՊԱՏՐԱՍՏ ԵՆՔ ՀԱՄԱԳՈՐԾԱԿՑԵԼ

Մեր հասցեն՝ Երեւան, Հանրապետության 47,
Հեռախոս՝ 581841

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՅԱՆ ԱԶԳԱՅԻՆ ԱՎԻԱԸՆԿԵՐՈՒԹՅՈՒՆ

AEROFLOT

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆՅԱՆ ՄԻՋԱԶԳԱՅԻՆ ԱՎԻԱՈՒՂԻՆԵՐ

կանոնավոր
անվայրէջք թռիչքներ
Երեւան - Մոսկվա (СУ-194 չվերթ)
եւ Մոսկվայից դեպի աշխարհի 108 երկրների
154 քաղաք

Ամենագրավիչ պայմանները
Ձեր օդային ուղեւորությունների համար

Տոմսերը վաճառվում են միայն հետեւյալ հասցեով՝ Սարյանի փ. 22, Գլխավոր փոստատուն, 1-ին հարկ

Զանգահարեք՝ 53-21-31, 22-35-80

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ ԳԻՆԴ

- անվճար տեղեկություններ ձեռնարկությունների մասին հեռախոսով
- տեղեկագրերի հրատարակում

հեռախոսներ
589167, 581351

Երեւան
Փավստոս Բուզանդի 1/3

EREBUNI MEDICAL CENTER
ORL SERVICE UMAF

ԼՕՐ բաժանմունքը հագեցված է բոլոր ժամանակակից յուրահատուկ սարքավորումներով, որոնք միակն են Հայաստանում: Դրանք հնարավորություն են ընձեռում ախտորոշել քթի, կոկորդի եւ ականջի հիվանդությունները եւ կատարել յուրահատուկ բարդ վիրահատություններ նորագույն եղանակներով, այդ թվում

- ԼՕՐ օրգանների ֆիբրոսկոպիա (ներքին զննում)
- թվային աուդիոմետրիա (լսողության ֆունկցիաների ստուգում)
- լսողական ապարատների ընտրություն եւ պրոտեզավորում
- լսողությունը վերականգնող վիրահատություններ
- դեմքի կոսմետիկ վիրահատություններ (ականջի եւ քթի)
- կոկորդի միկրովիրահատություններ
- եւ այլն ...

Վիրահատությունների մեծ մասը կատարվում է ընդհանուր անզգայացումով: Ձեզ կբուժեն լավագույն բժիշկները, որոնք ուսանել են, ստացել Եվրոպայի եւ ԱՄՆ-ի լավագույն բժշկական կենտրոններում: Մեզ կարող եք դիմել հետեւյալ հասցեով՝ Էրեբունի բժշկական կենտրոն ԼՕՐ բաժանմունք, հեռ. 47-23-70, 47-24-90

ԷՐԵԲՈՒՆԻ ԲԺՇԿԱԿԱՆ ԿԵՆՏՐՈՆ
ԼՕՐ ԲԱԺԱՆՄՈՒՆՔ

Գործում է 1991 թվականից

«NOY» BANK

ՆՈՅ բանկը իրականացնում է բանկային բոլոր գործառնությունները՝ այդ թվում.

ներգրավում է միջոցներ արտարժույթով եւ վճարում տոկոսներ՝

ամսեկան 6%, եռամսյակային 20%

առաջարկում է սպասարկում

Visa, Union Card, Master Card, Diners Club պլաստիկ քարտերով:

ՏՐԱՄԱԴՐՈՒՄ Է ՎԱՐԿԵՐ ԿԱՆԽԻԿ ԵՎ ԱՆԿԱՆԽԻԿ

Պուշկինի 9 հեռ. 582836	Բաղրամյան պող. 79 հեռ. 270516	Չկալովի փ. 23 հեռ. 462527	Մաշտոցի պող. 37 հեռ. 533381

«Հայրենական» հրատարակչության տպարան. Երեւան 23 Արշակունյաց 2 ... Տպաքանակ 5000 ... Ստորագրված է տպագրության 23.11.1994

digitised by A.R.A.R.@